

Onderwijswetenschappen

Centre for Learning Sciences
and Technologies
Open Universiteit

Uitgave:

Quality Assurance Netherlands Universities (QANU)
Catharijnesingel 56
Postbus 8035
3503 RA Utrecht

Telefoon: 030 230 3100
Fax: 030 230 3129
E-mail: info@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

© 2012 QANU / Q314a

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

Inhoud

Rapport over de masteropleiding Onderwijswetenschappen van de Open Universiteit	5
Administratieve gegevens van de opleiding	5
Administratieve gegevens van de instelling.....	5
Kwantitatieve gegevens over de opleiding	5
Samenstelling van de commissie.....	5
Werkwijze van de commissie.....	6
Samenvattend oordeel	9
Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.....	13
Bijlagen.....	37
Bijlage 1: Curricula vitae van de leden van de visitatiecommissie.....	39
Bijlage 2: Bezoekprogramma.....	43
Bijlage 3: Domeinspecifiek referentiekader.....	45
Bijlage 4: Eindkwalificaties.....	49
Bijlage 5: Curriculum	55
Bijlage 6: Kwantitatieve gegevens over de opleiding.....	57
Bijlage 7: Bestudeerde bijlagen en documenten.....	59
Bijlage 8. Onafhankelijkheidsverklaringen.....	61

Dit rapport is vastgesteld op 10 september 2012

Rapport over de masteropleiding Onderwijswetenschappen van de Open Universiteit

Dit rapport volgt het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO.

Administratieve gegevens van de opleiding

Masteropleiding Onderwijswetenschappen

Naam van de opleiding: Onderwijswetenschappen
Registratienummer CROHO: 60099
Niveau van de opleiding: master
Oriëntatie van de opleiding: wo
Aantal studiepunten: 60 EC
Afstudeerrichtingen: n.v.t.
Locatie(s): Heerlen
Variant(en): deeltijd
Vervaldatum accreditatie: 31 december 2013

Het bezoek van de visitatiecommissie Onderwijskunde aan het Centre for Learning Sciences and Technologies van de Open Universiteit vond plaats op 18 juni 2012.

Administratieve gegevens van de instelling

Naam van de instelling: Open Universiteit
Status van de instelling: Bekostigd
Resultaat instellingstoets: Aangevraagd

Kwantitatieve gegevens over de opleiding

De vereiste kwantitatieve gegevens over de opleiding zijn opgenomen in Bijlage 6.

Samenstelling van de commissie

De beoordeling van de masteropleiding Onderwijswetenschappen van de Open Universiteit valt binnen de clusterbeoordeling Onderwijskunde, waarvoor in 2012 in totaal acht opleidingen worden beoordeeld. De commissie voor de clusterbeoordeling Onderwijskunde is samengesteld uit negen leden:

- prof. dr. J. J. G. Van Merriënboer, hoogleraar Learning and Instruction en onderzoeksdirecteur van de afdeling Educational Development and Research, Universiteit Maastricht (voorzitter);
- prof. dr. P. Van Petegem, gewoon hoogleraar Onderwijskunde, Universiteit Antwerpen;
- prof. dr. M. Valcke, hoogleraar Instructional Sciences en hoofd van de afdeling Educational Studies, Universiteit Gent (vice-voorzitter);
- prof. dr. J. Elen, gewoon hoogleraar Onderwijs- en Opleidingskunde en vicedecaan onderwijs van de Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen, KU Leuven;
- prof. dr. R.H. Mulder, hoogleraar Educational Science, University of Regensburg;

- drs. G.A.B. Zandsteeg, senior consultant en manager bij TriamFloat;
- drs. S. Langerak, business manager bij TriamFloat;
- P. J. Smits, student bacheloropleiding Onderwijskunde, Universiteit Twente;
- T. Hoogerwaard BSc, student masteropleiding Onderwijskunde, Universiteit Utrecht.

De Curricula Vitae van de leden van de commissie zijn opgenomen in Bijlage 1.

Voor ieder bezoek werd op basis van eventuele belangenconflicten, expertise en beschikbaarheid een (sub)commissie samengesteld, bestaande uit vijf commissieleden. Om de consistentie binnen het cluster te waarborgen heeft de voorzitter, prof. dr. J. J. G. Van Merriënboer, alle bezoeken bijgewoond. Omdat er voor het bezoek aan de Open Universiteit sprake zou zijn van een belangenconflict was prof. dr. J. J. G. Van Merriënboer tijdens dit bezoek als toehoorder aanwezig. Prof. P. Van Petegem heeft tijdens dit bezoek als voorzitter opgetreden. Hij heeft tevens alle bezoeken bijgewoond.

Coördinator van de clustervisitatie Onderwijskunde was mw. N.M. Verseput MSc, medewerker van QANU. Zij was tevens de projectleider van het bezoek aan de Universiteit van Amsterdam en de Open Universiteit. Tijdens de overige bezoeken aan de Universiteit Utrecht, Universiteit Twente en de Rijksuniversiteit Groningen was drs. T. Busing als projectleider aanwezig. De projectleiders speelden een belangrijke rol in het bewaken van de consistentie. De coördinator was aanwezig bij de eindvergadering van de bezoeken, enerzijds om de bevindingen van de voorgaande bezoeken in te brengen, en anderzijds om de commissie te attenderen op haar wijze van oordelen. Er heeft regelmatig overleg plaatsgevonden tussen de projectleiders om de beoordelingen op elkaar af te stemmen. De betrokken projectleiders hebben alle rapporten gelezen.

Werkwijze van de commissie

Voorbereiding

Op 23 februari 2012 hield de commissie haar formele startvergadering. Tijdens de startvergadering werd de commissie geïnstrueerd, werd de taakstelling en werkwijze van de commissie besproken en werd het Domeinspecifieke Referentiekader Onderwijskunde besproken. Dit Domeinspecifieke Referentiekader is opgenomen in Bijlage 3 van dit rapport.

Bij ontvangst van de zelfstudies van een universiteit werden deze door de projectleider gecontroleerd op kwaliteit en compleetheid van informatie. Nadat de zelfstudies in orde waren bevonden, zijn deze doorgestuurd aan de commissieleden die deelnamen aan het betreffende bezoek. De commissieleden lazen de zelfstudies en formuleerden vragen die aan de projectleider werden toegestuurd. De projectleider compileerde de vragen tot een samengesteld document. Eventuele additionele vragen van de commissieleden werden aan de opleiding toegestuurd met het verzoek om een reactie. Naast de zelfstudies lazen de commissieleden gezamenlijk minimaal vijftien scripties per opleiding.

Visitatiebezoeken

Een overzicht van het bezoekprogramma is opgenomen als Bijlage 2 bij dit rapport. Tijdens de voorbereidende vergadering van ieder bezoek werd de visitatie concreet voorbereid. Tijdens het bezoek zelf is gesproken met een (representatieve) vertegenwoordiging van het faculteitsbestuur, het opleidingsbestuur, studenten, docenten, alumni, de opleidingscommissie en de examencommissie. Daarnaast werd per opleiding gesproken met student- en docentvertegenwoordigers van de beoordeelde opleiding.

Op verzoek van de commissie heeft de opleiding gesprekspartners geselecteerd binnen de door de commissie aangegeven kaders. De commissie heeft met studenten uit alle studiejaar gesproken en met docenten en begeleiders van beide opleiding. Voorafgaand aan het bezoek heeft de commissie een overzicht ontvangen van de gesprekspartners en ingestemd met de door de opleiding gemaakte selectie.

Tijdens ieder bezoek bestudeerde de commissie het ter inzage gevraagde materiaal en gaf zij gelegenheid tot een spreekuur ten behoeve van studenten en docenten die zich voorafgaand aan het bezoek hadden aangemeld.

De commissie heeft een deel van het bezoek gebruikt voor een discussie over de beoordeling van de opleiding en voor de voorbereiding op de mondelinge rapportage. Aan het einde van elk bezoek heeft de voorzitter in een mondelinge rapportage de eerste bevindingen van de commissie gepresenteerd. Daarbij ging het steeds om een aantal algemene waarnemingen en een aantal eerste indrukken per opleiding.

Beslisregels

De visitatie is uitgevoerd conform de beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs van de NVAO (versie van november 2011). In dit accreditatiestelsel is zowel voor de beoordeling op standaardniveau als voor de algemene conclusie over de opleiding als geheel een vierpuntsschaal voorgeschreven (onvoldoende, voldoende, goed, excellent). De commissie heeft de beoordelingsschalen van de NVAO gevolgd. Deze zijn:

- de beoordeling ‘onvoldoende’ wijst erop dat een standaard, of de opleiding, niet aan de gangbare basiskwaliteit voldoet en op meerdere vlakken ernstige tekortkomingen vertoont;
- de beoordeling ‘voldoende’ houdt in dat de standaard, of de opleiding, voldoet aan de gangbare basiskwaliteit en over de volle breedte een acceptabel niveau vertoont;
- de beoordeling ‘goed’ houdt in dat de standaard, of de opleiding, systematisch en over de volle breedte uitstijgt boven de gangbare basiskwaliteit;
- de beoordeling ‘excellent’ houdt in dat de standaard, of de opleiding, systematisch en over de volle breedte uitstijgt boven de gangbare basiskwaliteit en als een (inter)nationaal voorbeeld geldt.

Uitgangspunt van de beoordeling is ‘voldoende’, waarbij de standaard, of de opleiding, voldoet aan de gestelde criteria. In de ogen van de commissie kan zij het oordeel ‘voldoende’ toekennen, ook wanneer zij kritische opmerkingen heeft gemaakt. Het is dan wel noodzakelijk dat tegenover de kritische opmerkingen positieve observaties staan.

Rapportages

De projectleider heeft op basis van de bevindingen van de commissie per instelling een conceptrapport opgesteld. Het conceptrapport is voorgelegd aan de commissieleden die bij het bezoek aanwezig waren. Na vaststelling van het conceptrapport is deze aan de betrokken faculteit voorgelegd ter toetsing van feitelijke onjuistheden. Het commentaar van de opleiding is met de voorzitter en, indien nodig, met de overige commissieleden besproken. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld.

Bijzonderheden van het bezoek aan de Open Universiteit

Het bezoek aan de Open Universiteit vond plaats op 18 juni 2012 in Heerlen. Het programma van het bezoek is te vinden in Bijlage 2 van dit rapport. Van het spreekuur is geen gebruik gemaakt.

De commissie die de masteropleiding Onderwijskunde van de Open Universiteit beoordeelde bestond uit:

- prof. dr. P. Van Petegem (voorzitter), gewoon hoogleraar onderwijskunde, Universiteit Antwerpen;
- prof. dr. R.H. Mulder, hoogleraar Educational Science, University of Regensburg;
- prof. dr. J. Elen, gewoon hoogleraar Onderwijs- en Opleidingskunde en vicedecaan onderwijs van de Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen, KU Leuven;
- drs. G.A.B. Zandsteeg, senior consultant en manager bij TriamFloat;
- T. Hoogerwaard BSc, student masteropleiding Onderwijskunde, Universiteit Utrecht.

Prof. dr. J.J.G. Van Merriënboer was als toehoorder aanwezig. De commissie werd ondersteund door mw. N.M. Verseput MSc.

Het College van Bestuur van de Open Universiteit en de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) hebben ingestemd met de samenstelling van de commissie voor de beoordeling van de genoemde opleiding.

Voor de beoordeling van het gerealiseerde eindniveau van de opleiding heeft de commissie voorafgaand en tijdens de visitatie meerdere producten beoordeeld. Om het gerealiseerde eindniveau van opleiding te bepalen hebben de coördinator en voorzitter van de visitatiecommissie 15 scripties geselecteerd (zie Bijlage 7). De scripties werden aselekt gekozen uit een lijst van afgestudeerden van de laatste twee voltooide studie jaren. Hierbij is rekening gehouden met een spreiding in cijfers.

Samenvattend oordeel over de kwaliteit van de masteropleiding Onderwijswetenschappen

Dit rapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van de commissie Onderwijskunde over de masteropleiding Onderwijswetenschappen aan de Open Universiteit. De Open Universiteit verzorgt afstandsonderwijs en is gepositioneerd als deeltijdonderwijs, gericht op studenten die naast hun werk, gezinsleven of andere bezigheden een getuigschrift willen behalen. Inschrijving gebeurt per module, er is dus geen sprake van een jaarrooster. Studenten kunnen in eigen tijd, tempo en plaats studeren.

De commissie baseert haar oordeel op informatie uit de zelfstudie, aanvullende informatie naar aanleiding van vooraf geformuleerde vragen van de commissie, informatie uit de gesprekken tijdens het bezoek, de geselecteerde scripties, en de documenten die tijdens het bezoek ter inzage beschikbaar waren. De commissie heeft zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar te hebben afgewogen, is de commissie tot het oordeel gekomen dat de masteropleiding voldoet aan de eisen voor basiskwaliteit die de voorwaarde zijn voor heraccreditatie.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt Standaard 1 als **voldoende**.

De commissie concludeert dat het Domeinspecifiek Referentiekader Onderwijskunde een adequaat beeld schetst van het kennisdomein onderwijskunde, de daarbinnen vallende relevante thema's op micro-, meso- en macroniveau en de algemene kennis en vaardigheden waarover afgestudeerden zouden moeten beschikken. Zij zou de instellingen willen aanraden om enkele actuele thema's nadrukkelijker te expliciteren, en de toegevoegde waarde van universitaire onderwijskundige opleiding in Nederland en hun positionering ten opzichte van buitenlandse opleiding sterker neer te zetten. Ondanks deze aanbeveling biedt het kader voldoende houvast om te verifiëren of de beoogde eindkwalificaties van de opleiding voldoen aan de eisen die vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

De commissie kan zich vinden in het profiel en de oriëntatie van de opleiding; een wetenschappelijke onderzoeks- en ontwerpgerichte, veldspecifieke opleiding gericht op het microniveau en het verbeteren van onderwijsleerprocessen. Zij adviseert de principes die hieraan ten grondslag liggen, en daarmee ook de aansluiting op de beoogde eindkwalificaties, het afnemend veld en de wensen van instromende studenten, te expliciteren zodat (kiezende) studenten, docenten en buitenstaanders hierover goed geïnformeerd kunnen worden. De commissie concludeert dat de eindkwalificaties aansluiten op het profiel en de oriëntatie van de opleiding, en tevens op het Domeinspecifiek Referentiekader en de aanvullingen die zij hierop heeft gedaan. Daarmee voldoen de eindkwalificaties aan de eisen die aan een afgestudeerde Onderwijskundige op wetenschappelijk niveau gesteld mogen worden.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De commissie beoordeelt Standaard 2 als **voldoende**.

De commissie concludeert dat het curriculum logisch is opgebouwd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen vier fasen waarmee duidelijk wordt dat sprake is van opbouw in complexiteit. Daarnaast is door middel van een onderzoeks- en ontwerplijn aangegeven in welke modules en fasen van de opleiding de kerncompetenties onderwijs en ontwerp centraal staan. Hoewel

studenten de mogelijkheid hebben om de modules in afwijkende volgorde te volgen, vindt de commissie dat de ideale volgorde duidelijk is vastgelegd en wordt gecommuniceerd richting studenten. De inhoudelijke argumentatie van deze volgorde en de opbouw moet geëxpliciteerd worden zodat verschillende betrokkenen hiervan op de hoogte zijn. Ditzelfde geldt voor de didactische keuzes die zijn gemaakt.

De commissie heeft begrepen dat gewaarborgd wordt dat iedere student over de eindkwalificaties beschikt doordat de context die zij inbrengen door de docent wordt afgestemd met de opleidingseisen en wordt benaderd vanuit de theorie die in de module centraal staat. De commissie zou graag zien dat ook op overkoepelend niveau zicht bestaat op en verantwoordelijkheid bestaat voor de ontwikkeling van studenten. Zij waardeert het initiatief van de competentiekaart die hier de oplossing voor zou bieden, en pleit ervoor om dit instrument op korte termijn in te voeren.

Volgens de commissie is er voldoende aandacht voor de wetenschappelijke oriëntatie, hoewel de onderzoekscompetentie wat smal wordt ingevuld in verhouding tot de aandacht voor academische vaardigheden en vorming. De beroepspraktijk wordt nauw betrokken doordat studenten hun eigen context inbrengen in de opleiding. Echter, samen met het beperkte aantal modellen dat aan bod komt, resulteert dit in een smal curriculum. De commissie wijst op het belang van het in kaart brengen van het onderwijskundig veld waarmee iedere student in aanraking dient te komen.

De (digitale) onderwijsleeromgeving is volgens de commissie goed opgezet, en speelt adequaat in op kansen en beperkingen die het afstandsonderwijs tot gevolg heeft. Werkvormen gericht op interactief samenwerken zijn goed opgezet, met als best practice de mogelijkheid die 'Sprints' studenten bieden om eventueel een gedeelte van de opleiding in samenwerking te doorlopen. De commissie stelt vast dat er sprake is van uitstekende voorzieningen en studieondersteuning. Zij is met name onder de indruk van de persoonlijke en intensieve begeleiding die studenten op afstand geboden wordt.

Door het inschrijfsysteem dat de OU hanteert is het niet mogelijk om aan de hand van cohorten de in- en uitstroom van studenten inzichtelijk te maken. De commissie stelt vast dat er ruim voldoende studenten instromen. Het schakeltraject vormt een waarborg voor de kwaliteit van de doelgroep. De voortgang van studenten wordt adequaat gemonitord, en studenten lopen geen onnodige studievertraging op door struikelvakken of een onevenredige studielast.

De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding beschikt over goede en betrokken docenten. Er kan een beroep worden gedaan op al het personeel van CELSTEC, dit brengt voordelen met zich mee gezien de expertise van en het aantal scriptiebegeleiders, en het opvangen van het groeiende aantal studenten. De commissie concludeert dan ook dat de inhoud en vormgeving van het programma, de kwaliteit van het personeel, en de opleidingsspecifieke voorzieningen de toegelaten studenten in staat stellen om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt Standaard 3 als **voldoende**.

De commissie is nagegaan of de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en of studenten de beoogde eindkwalificaties realiseren. Er is volgens de commissie sprake van een afgestemde mix van toetsvormen. Ook zijn de inhoud en het niveau van de toetsen die de

commissie bestudeerd heeft in orde. Hoewel het bewaken van de aansluiting tussen toetsen en de eindkwalificaties per vak in orde is, zal het doorvoeren van de competentiekaart en het aanwijzen van een verantwoordelijke hiervoor bijdragen aan het in kaart brengen van de ontwikkeling van de student gedurende de gehele opleiding. De wijze waarop de beoordelingsformulieren zijn vormgegeven is al een grote stap in deze richting. De formulieren geven helder inzicht in de voortgang van studenten op verschillende vlakken en worden bovendien voorzien van uitgebreide feedback die door studenten als zeer waardevol ervaren wordt. Vanuit de opleiding is oog voor de kwaliteitsborging van toetsing en beoordeling. De Facultaire Toetsingscommissie is daarbij een zinvolle en onmisbare aanvulling is op het Commissie voor de Examens dat meer op afstand fungeert.

De commissie heeft gezien dat de scriptieprocedure goed in elkaar zit en waarborgt dat studenten adequaat worden begeleid en beoordeeld. De commissie is positief over de uitgebreide en duidelijk feedback die studenten ontvangen. De commissie vindt het niveau van de scripties die zij gezien heeft over het algemeen adequaat. Op basis van de scripties die zij heeft ingezien en de informatie die zij heeft ontvangen over de werkzaamheden van afgestudeerden stelt de commissie vast dat de beoogde eindkwalificaties van de masteropleiding worden gerealiseerd.

Masteropleiding Onderwijswetenschappen

De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

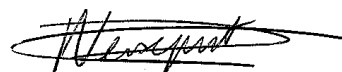
Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

De voorzitter en de secretaris van de commissie verklaren hierbij dat alle leden van de commissie kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 10 september 2012

prof. dr. P. Van Petegem

mw. N.M. Verseput MSc

Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling

Instellingsspecifieke kenmerken

De masteropleiding Onderwijswetenschappen wordt verzorgd door het *Centre for Learning Sciences and Technologies* (CELSTEC) van de Open Universiteit (OU). De OU is gepositioneerd als instelling voor deeltijdonderwijs, gericht op studenten die naast hun werk, gezinsleven of andere bezigheden een getuigschrift willen behalen door middel van afstandsonderwijs.

De curricula van de OU zijn modulair opgezet: de inschrijving gebeurt per onderwijseenheid (module) en het collegegeld wordt ook per onderwijseenheid geheven. Daarbij kennen OU-opleidingen geen jaarrooster. Studenten kunnen in eigen tijd, tempo en plaats studeren, waarbij ze gebruik kunnen maken van elektronische en schriftelijke hulpmiddelen en van de geboden faciliteiten in de 22 studiecetra verspreid over Nederland en Vlaanderen.

De OU kent een open toelating voor iedereen vanaf 18 jaar en ouder. Toelating tot een masteropleiding is echter ingeperkt tot houders van een diploma dat tenminste gelijkwaardig is aan een academisch bachelordiploma – op een relevant terrein. Wie niet aan de ingangseisen voldoet, kan via een schakeltraject toegang krijgen. Het onderwijs wordt aangeboden middels afstandsonderwijs, wat betekent dat het onderwijs via media wordt verzorgd en dat er weinig tot geen face-to-face contacturen zijn. Deze onderwijsvorm stelt specifieke eisen aan de leeromgeving; deze is gedeeltelijk webgebaseerd, de begeleiding is één op één en de communicatie verloopt via zowel synchrone als a-synchrone media.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

1.1. Bevindingen

In deze standaard wordt allereerst inzicht gegeven in de bevindingen van de commissie ten aanzien van het landelijk vastgestelde Domeinspecifiek Referentiekader (1.1.1.). Vervolgens wordt ingegaan op het profiel en de oriëntatie (1.1.2.) en de eindkwalificaties (1.1.3.) van de opleiding Onderwijswetenschappen aan de Open Universiteit.

1.1.1. Domeinspecifiek Referentiekader

De instellingen die deelnemen aan de clustervisitatie Onderwijskunde hebben gezamenlijk een Domeinspecifiek Referentiekader (hierna: het kader) opgesteld (zie Bijlage 3). Hierover heeft afstemming plaatsgevonden via de Kamer Pedagogiek en Onderwijskunde van het landelijk disciplineoverleg Sociale Wetenschappen.

De commissie heeft vastgesteld dat het kader een adequaat beeld schetst van het kennisdomein Onderwijskunde, waarbij relevante thema's uitgewerkt zijn op micro-, meso- en macroniveau. Daarnaast wordt helder uiteengezet over welke specifieke kennis en vaardigheden onderwijskundigen over het algemeen zouden moeten beschikken.

De commissie mist in de domeinbeschrijving een signalering van trends. Zo is het thema kwaliteitszorg (op mesoniveau) niet expliciet terug te vinden, terwijl aandacht voor kwaliteitszorg in de praktijk sterk opkomend is. Volgens de commissie komt dit thema wel voldoende aan bod binnen de vertaling naar kennis en vaardigheden; zij is bij het bestuderen van de eindkwalificaties dan ook nagaan of voldoende aandacht bestaat voor het thema kwaliteitszorg. Andere thema's, met name gericht op de toeleverende disciplines als economie, recht en neurowetenschap, worden wel beschreven, maar zijn niet uitgewerkt in specifieke kennis- en vaardigheden. Ook deze thema's heeft de commissie meegenomen bij het bestuderen van de eindkwalificaties in het licht van de domeinbeschrijving. Als laatste is zij ook steeds nagegaan in welke mate aandacht is voor de thema's onderwijspsychologie en internationalisering.

Daarnaast is de commissie nagegaan hoe de instellingen zichzelf positioneren binnen Europa en de rest van de wereld. Zij stelt vast dat er sprake is van meer verwantschap tussen de Nederlandse opleiding Onderwijskunde en opleiding Educational Sciences in het buitenland dan in het kader wordt gesuggereerd. De commissie adviseert de instellingen om deze raakvlakken op te zoeken en relevante relaties te benutten, bijvoorbeeld door internationale studenten aan te trekken om zo de over het algemeen kwetsbare instroom te verhogen.

Als laatste zou de commissie graag meer inzicht hebben in de landelijke visie die bestaat op de toegevoegde waarde en het belang van universitaire onderwijskunde-opleidingen, zowel maatschappelijk als wetenschappelijk. Zij suggereert om naast de klassieke beschrijving van kennis en vaardigheden ook te denken aan een beschrijving van te ontwikkelen competenties, waardoor het doel van de opleiding helder in kaart gebracht kan worden. De deels opleidingsspecifieke competenties kunnen volgens de commissie tevens bijdragen aan het

creëren van een helder profiel voor de opleiding zelf en voor (aankomende) studenten, en inzage geven in de bestaande accenten van en verschillen tussen de opleidingen Onderwijskunde in Nederland.

1.1.2. Profiel en oriëntatie

In de zelfstudie wordt de opleiding getypeerd als een wetenschappelijke, onderzoeks- en ontwerpgerichte, veldspecifieke opleiding gericht op het microniveau en op het verbeteren van onderwijsleerprocessen middels het ontwerpen, ontwikkelen, implementeren en evalueren van onderwijsleersituaties of (delen van) curricula. Uitgangspunt is dat studenten op masterniveau op geïntegreerde wijze kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes verwerven. Deze maken deel uit van kerncompetenties, die zij tijdens de studie zelfstandig en op kritische wijze leren uitbreiden, toepassen en verder ontwikkelen, gebruikmakend van academische vaardigheden. De kerncompetenties zijn: (1) het zelfstandig ontwerpen van onderwijs voor een breed scala aan formele en informele leercontexten; en (2) het zelfstandig uitvoeren van sociaalwetenschappelijk en onderwijskundig onderzoek.

De commissie vindt dat er sprake is van een op papier goed uitgewerkt en logisch profiel dat past bij de aard van de opleiding. Zij is bij verschillende gremia nagegaan wat de visie achter het profiel en de oriëntatie is. Hoewel zij ervan overtuigd is dat er sprake is van achterliggende principes, stelt zij vast dat deze bij de gremia waarmee zij gesproken heeft onvoldoende bekend zijn. Zij pleit er dan ook voor om te waarborgen dat (instromende) studenten, docenten en buitenstaanders goed op de hoogte zijn van (de gedachte achter) het profiel en de oriëntatie van de opleiding.

Tijdens de gesprekken bleef bijvoorbeeld onduidelijk waarom de opleiding er voor gekozen heeft om zich zeer specifiek te richten op het microniveau en het ontwerpen van onderwijs. Ook kon niet worden toegelicht welke rol de kenmerkende doelgroep en het betreffende werkveld bij de keuze voor het profiel en de oriëntatie heeft gespeeld. De commissie heeft op verschillende plekken in de zelfstudie meer informatie kunnen vinden over de invloed van de specifieke doelgroep op de focus van de opleiding en de argumentatie voor een ontwerpgerichte opleiding gericht op het verbeteren van onderwijsleerprocessen. In de zelfstudie wordt beschreven dat studenten die instromen weliswaar een grote diversiteit aan vooropleidingen en werkervaring hebben, maar allemaal beroepsmatig te maken hebben met ontwikkeling, organisatie en/of uitvoering van opleidings- en onderwijsvraagstukken. Uit een onderzoek onder instromende studenten is gebleken dat een belangrijk deel de opleiding volgt met als doel het verbeteren van onderwijs. Er is daarom gekozen is voor een focus op ontwerpgericht onderzoek. Volgens de zelfstudie versterkt de aandacht voor ontwerpgericht onderwijskundig onderzoek de koppeling tussen theorie en de onderwijspraktijk.

In de zelfstudie wordt ook nader ingegaan op de relatie tussen de opleidingsdoelstelling en het werkveld. Er wordt beschreven dat de vorige visitatiecommissie (2006) heeft aanbevolen om na te gaan in hoeverre het profiel van de opleiding aansluit op het afnemend veld en of deze profilering door het beroepenveld als te smal wordt ervaren. Naar aanleiding van deze suggestie heeft de Raad van Advies in 2006 een veldraadpleging gehouden in de vorm van een werkconferentie met verschillende stakeholders uit het onderwijs- en opleidingsveld. Deze raadpleging leidde tot de conclusie dat de opleiding relevant is voor het afnemend veld en het advies om maximaal gebruik te maken van de mogelijkheid om studenten een inhoudelijke inbreng te geven, waardoor de opleiding een iets breder karakter krijgt.

De commissie kan zich vinden in de veldspecifieke oriëntatie en de grote rol die de inhoudelijke inbreng van de student speelt in de opleiding, gezien de aard van de opleiding.

De opleiding krijgt hier volgens de commissie echter geen breder karakter van, maar wordt juist smaller door de mogelijkheid voor studenten om steeds uit eigen context te putten. Het werken vanuit de eigen inhoud resulteert volgens de commissie tot verbreding van input die studenten leveren, maar niet tot een verbreding van het perspectief van de student. Afhankelijk van de wensen die bestaan onder het afnemend werkveld en de instromende studenten, zou verwacht mogen worden dat de opleiding systematisch in kaart brengt met welke onderdelen van het onderwijskundige werkveld (en daarmee met welke eindkwalificaties) iedere student, ongeacht vooropleiding en achtergrond, in aanraking dient te komen. Alumni zouden hierbij een rol kunnen spelen.

In de zelfstudie wordt beschreven dat het voor de opleiding een uitdaging is om in een continu veranderende omgeving, rekening houdend met de macro-ontwikkelingen (invoering masterbeurs, parlementaire onderzoekscommissies, adviezen van de Onderwijsraad, promotiebeleid van scholen, wijziging van de financieringskaders van de universiteiten), in te spelen op de behoeften en verwachtingen van de studenten en tegelijkertijd de beoogde eindkwalificaties steeds goed voor ogen te houden. De behoeften en verwachtingen van de studenten hebben enerzijds te maken met de problematiek waar ze direct mee te maken hebben in de eigen dagelijkse praktijk, en anderzijds met de ontwikkelingen in het vakgebied die op kortere of langere termijn invloed hebben op het leren binnen en buiten de school. De commissie begrijpt deze moeilijkheid, maar is van mening dat het juist gezien de aard van de opleiding van uiterst belang is om de beoogde eindkwalificaties duidelijk in beeld te houden.

1.1.3. Eindkwalificaties

De eindkwalificaties van de opleiding Onderwijswetenschappen zijn opgenomen in Bijlage 4. De commissie is nagegaan of de eindkwalificaties aansluiten op het profiel en de oriëntatie geschetst door de opleiding en op het Domeinspecifiek Referentiekader en de aanvullingen die de commissie daarop heeft gedaan. Daarbij heeft de commissie gebruik gemaakt van de informatie die in de zelfstudie is opgenomen over de koppeling van de eindkwalificaties aan het Domeinspecifiek Referentiekader, de Dublin-descriptoren en de ontwerp- en onderzoekscompetentie die ten grondslag liggen aan de opleiding. Zij stelt vast dat de eindkwalificaties adequaat zijn geformuleerd en voldoen aan de eisen die aan een afgestudeerde Onderwijskundige op wetenschappelijk niveau gesteld mogen worden.

1.2. Overwegingen

De commissie concludeert dat het Domeinspecifiek Referentiekader Onderwijskunde een adequaat beeld schetst van het kennisdomein onderwijskunde, de daarbinnen vallende relevante thema's op micro-, meso- en macroniveau en de algemene kennis en vaardigheden waarover afgestudeerden zouden moeten beschikken. Zij zou de instellingen willen aanraden om enkele actuele thema's nadrukkelijker te expliciteren, en de toegevoegde waarde van universitaire onderwijskundige opleiding in Nederland en hun positionering ten opzichte van buitenlandse opleiding sterker neer te zetten. Ondanks deze aanbeveling biedt het kader voldoende houvast om te verifiëren of de beoogde eindkwalificaties van de opleiding voldoen aan de eisen die vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

De commissie kan zich vinden in het profiel en de oriëntatie van de opleiding; een wetenschappelijke onderzoeks- en ontwerpgerichte, veldspecifieke opleiding gericht op het microniveau en het verbeteren van onderwijsleerprocessen. Zij adviseert de principes die hieraan ten grondslag liggen, en daarmee ook de aansluiting op de beoogde eindkwalificaties, het afnemend veld en de wensen van instromende studenten, te expliciteren zodat (kiezende) studenten, docenten en buitenstaanders hierover goed geïnformeerd kunnen worden. De

commissie concludeert dat de eindkwalificaties aansluiten op het profiel en de oriëntatie van de opleiding, en tevens op het Domeinspecifiek Referentiekader en de aanvullingen die zij hierop heeft gedaan. Daarmee voldoen de eindkwalificaties aan de eisen die aan een afgestudeerde Onderwijskundige op wetenschappelijk niveau gesteld mogen worden.

1.3. Conclusie

Masteropleiding Onderwijswetenschappen: de commissie beoordeelt Standaard 1 als **voldoende**.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting:

De inhoud en vormgeving van het programma stelt de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

2.1. Bevindingen

In deze standaard wordt allereerst inzicht gegeven in de opbouw van en samenhang binnen het curriculum (2.1.1.). Vervolgens wordt ingegaan op de mate waarin de eindkwalificaties en de oriëntatie van de opleiding zijn vertaald binnen het curriculum (2.2.2.) en op het didactische concept (2.2.3.). Tot slot staan de volgende onderwerpen centraal: voorzieningen en ondersteuning (2.2.4.) instroom, studielast en rendementen (2.2.5.), onderwijsgevend personeel (2.2.6.) en opleidingsspecifieke interne kwaliteitszorg, waarbij tevens wordt beschreven welke verbetermaatregelen zijn doorgevoerd naar aanleiding van de vorige visitatie (2.2.7.).

2.1.1. Opbouw en samenhang curriculum

Curriculum

De opleiding is opgebouwd uit modules van 4.3 EC. De masterthesis van 17.2 EC bestaat uit 4 modules (zie Bijlage 5). In de zelfstudie wordt ook gesproken over cursussen, hierbinnen vallen meerdere modules. Het curriculum kent een onderzoekscompetentielijnen en een ontwerpcompetentielijnen. Daarnaast wordt onderscheid gemaakt tussen vier fasen in de opleiding: de oriënterende, funderende, verdiepende en specialiserende fase. Per fase en daarmee niveau zijn kwalificaties beschreven en per cursus zijn doorvertaald naar doelen, inhoud, leeractiviteiten en toetsing.

Studenten worden geadviseerd om in de oriënterende fase te starten met de cursus *Visies op Onderwijswetenschappen*. De cursus geeft een goed overzicht van de verschillende aspecten die in de masteropleiding centraal staan en besteedt aandacht aan academische schrijfvaardigheid en studeren binnen een afstandsomgeving. Aansluitend aan de oriëntatiecursus vervolgt de student het masterprogramma of eerst een schakelprogramma om deficiënties ten opzichte van het geformuleerde startniveau voor de master weg te werken (zie 2.2.5).

Studenten die doorgaan met de masteropleiding volgen in de funderende fase de cursus *Ontwerpen van leersituaties: Theoretische kaders*, die het theoretisch-inhoudelijke referentiekader biedt voor zowel onderwijskundig ontwerpen als onderzoeken en ingaat op academische schrijfvaardigheden. Vervolgens staat in de cursus *Methoden en strategieën voor onderwijsontwerp* een ontwerpmodel centraal. De cursus *Onderwijsonderzoek: methodologie* maakt deel uit van de onderzoekscompetentielijnen en gaat in op het doen van empirisch onderzoek binnen het onderwijsdomein. In deze fase wordt tevens een start gemaakt met de cursus *Trends en ontwikkelingen in onderwijswetenschappen*, gericht op academische vorming en de kennismaking met actuele thematieken. Deze cursus loopt door in de verdiepende en specialiserende fase. De studenten volgen twee (mini)conferenties en schrijven nadien een recensie.

De cursussen in de verdiepende fase gaan verder in op beide kerncompetenties en de academische vaardigheden. De cursus *Onderzoeksmethoden voor onderwijsontwerp* besteedt

aandacht aan ontwerpgericht onderzoek. In deze cursus wordt het presenteren als academische vaardigheid geïntroduceerd. Het verder uitwerken van de ontwerpcompetentie gebeurt in de cursus *Ontwerpen van onderwijs en opleidingen*. Ook in deze cursus staat een ontwerpmodel centraal. Daarnaast volgen studenten in deze fase twee keuzecursussen. Indien gewenst kunnen ze zich binnen de cursus *Capita Selecta* volgens vooraf bepaalde randvoorwaarden verdiepen in een relevante thematiek.

In de specialiserende fase van de opleiding schrijven de studenten een thesis aan de hand van een daarvoor opgesteld onderzoeksvoorstel. De cursus *Het ontwerpen van een onderzoek: thesisplanning* leidt studenten stap voor stap naar dit voorstel. In de cursus *Masterthesis* voeren de studenten het onderzoek uit en verzorgen de rapportage. De thematiek voor de thesis dient te passen binnen een van de CELSTEC onderzoeksprogramma's.

Opbouw en samenhang

De commissie is nagegaan of de masteropleiding logisch is opgebouwd en samenhang vertoont. Zij concludeert dat het curriculum logisch en coherent is opgebouwd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen vier fasen waardoor duidelijk wordt dat sprake is van opbouw in complexiteit. Daarnaast is door middel van een onderzoeks- en ontwerplijn aangegeven in welke modules en fasen van de opleiding de kerncompetenties centraal staan. Tijdens de visitatie is de commissie bij studenten en alumni nagegaan of het onderscheid tussen onderwerp- en onderzoeksgelateerde onderdelen voldoende tot zijn recht komt tijdens de opleiding. Tijdens de gesprekken bleek dat dit het geval is.

Het curriculumontwerp impliceert een ideale volgorde waarin de modules bestudeerd dienen te worden. De afwezigheid van een jaarrooster maakt echter dat deze volgorde niet dwingend kan worden opgelegd. OU-studenten hebben over het algemeen de vrijheid hun cursussen in een zelf gekozen volgorde te bestuderen. De commissie is tijdens de visitatie nagegaan hoe de opleiding studenten informeert/adviseert over deze ideale volgorde. Zij heeft gezien dat hiervoor verschillende mechanismen bestaan en worden toegepast. Zo wordt per cursus aangegeven welke voorkennis gewenst is, zowel binnen de online leeromgeving als in de studiegids. Ook worden studenten in de eerste fase van de opleiding geïnformeerd over het geadviseerde pad van modules, en wordt zo nodig in overleg met een mentor een studiepad gekozen afgestemd op de achtergrond en behoefte van de student. Tijdens de visitatie gaven studenten en alumni dan ook aan dat zij zich op dit punt voldoende en adequaat geïnformeerd en begeleid voelen.

De inhoudelijke samenhang tussen en visie achter de ideale volgorde van de modules is volgens de commissie onvoldoende geëxpliciteerd en behoeft verduidelijking. Zo is het tijdens de visitatie niet duidelijk geworden waarom is gekozen voor de ontwerpmodellen die centraal staan in de modules en de volgorde waarin deze modellen aan de orde worden gesteld. De commissie is ervan overtuigd dat hier, ondanks de aard van de opleiding die ook een andere volgorde van modules tot gevolg kan hebben, wel degelijk een visie achter zit. Het lijkt erop dat deze visie in de loop van de tijd vanzelfsprekend is geworden en daarom op dit moment niet scherp kan worden verwoord door de betrokkenen bij de opleiding. De commissie acht het relevant om (de visie achter) de inhoudelijke samenhang te expliciteren en communiceren.

1.2. Vertaling eindkwalificaties en oriëntatie

De commissie is nagegaan in hoeverre de door de opleiding geformuleerde eindkwalificaties en oriëntatie vertaald worden in het curriculum, en in welke mate aandacht is voor internationalisering.

In de zelfstudie wordt beschreven dat de opleiding in de jaren 2010 en 2011 is vernieuwd, mede op basis van studentevaluaties en docentervaringen. De belangrijkste verbeterpunten ten aanzien van de inhoud waren: het beter afdekken van beide kerncompetenties (zie vertaling eindkwalificaties) en een betere integratie van academische vaardigheden, en dan met name het academisch schrijven.

Vertaling eindkwalificaties

De commissie heeft de overzichten bestudeerd die zijn opgenomen in de zelfstudie, waarin is aangegeven welke onderdelen van de opleiding gekoppeld zijn aan welke eindkwalificaties. Daarnaast heeft zij tijdens de visitatie inzicht gehad in de beschrijving, het studiemateriaal en de toetsen van verschillende vakken.

De commissie heeft zich afgevraagd hoe vanuit de opleiding gewaarborgd wordt dat studenten in aanraking komen met elk van de eindkwalificaties, terwijl de opleiding grotendeels leunt op de inbreng vanuit de eigen context van de student. In de zelfstudie wordt beschreven dat studenten vanuit verschillende achtergronden gedurende hun opleiding in eigen tijd en tempo en op afstand naar de geformuleerde eindkwalificatie toewerken. Zo worden binnen *Capita Selecta* de doelen en de beoordelingswijze met de student afgestemd waarbij de opleidingseisen steeds worden geborgd door deze te koppelen aan wetenschappelijke standaarden. Als een student bijvoorbeeld besluit een literatuurstudie te doen, dan zullen de methoden moeten voldoen aan de standaarden voor het uitvoeren van een reviewstudie.

Tijdens de visitatie is door studenten verduidelijkt hoe deze werkwijze in de praktijk is vormgegeven. Zij vertelden dat zij eerst verplicht zijn zich te verdiepen in onderwijskundige theorieën en modellen. Vervolgens worden zij gevraagd een onderwerp vanuit hun eigen praktijk in te brengen dat aansluit op de module (bijvoorbeeld gericht op het ontwerpen van een onderwijsverbetering). Het is dan de bedoeling dat studenten met behulp van de theorie aan de slag gaan binnen hun eigen context. De eigen praktijk wordt dus ingepast binnen de cursus. Op deze manier komt elke student in aanraking met de verplichte kennis en vaardigheden.

De commissie kan zich over het algemeen vinden in deze werkwijze, en stelt vast dat deze opzet goed aansluit bij de aard van de opleiding. Studenten en alumni gaven bovendien aan dat zij leren om boven de eigen praktijk uit te stijgen door te denken vanuit wetenschappelijke theorieën en modellen. Een kanttekening die de commissie hierbij plaatst, is het risico dat deze individuele invulling van generieke competenties met zich meebrengt; namelijk dat onvoldoende zicht bestaat op de mate waarin iedere student over de eindkwalificaties beschikt en hoe de opbouw van eindkwalificaties verloopt gedurende het programma. Het is daarom volgens de commissie van groot belang dat dit wordt geborgd.

Tijdens de visitatie is de commissie nagegaan hoe vanuit de opleiding wordt bewaakt dat studenten zich (het geheel aan) eindkwalificaties in voldoende mate eigen maken. Tijdens de gesprekken bleek dat de staf regelmatig bijeenkomt en bijvoorbeeld ook heissessies organiseert waar het vertalen en bewaken van doelstellingen aan bod komt. De commissie waardeert deze initiatieven, maar vindt het belangrijk dat de systematische bewaking van het behalen van eindkwalificaties per student. Tijdens de visitatie bleek dat er bij de gremia verwarring bestaat over de verantwoordelijkheden en controle hieromtrent. Duidelijk werd dat docenten zelf verantwoordelijk zijn voor de controle op het bereiken van de eindkwalificaties per vak, en daarmee ook voor het goedkeuren van het ontwerp dat vanuit de eigen praktijk wordt

ingebracht. De commissie kan zich vinden in deze opzet, maar hecht er waarde aan dat er vanuit een overkoepelend gremium toezicht wordt gehouden op het geheel aan eindkwalificaties.

Tijdens een van de gesprekken heeft de commissie begrepen dat er sinds enige tijd gewerkt wordt met een competentiekaart. Het is de bedoeling dat door middel van deze competentiekaart de ontwikkeling van de individuele student gedurende de opleiding in beeld gebracht wordt, zodat in elke fase (ook als de student de modules in andere volgorde doorloopt) zicht is op de eindkwalificaties waarover de student beschikt. De commissie is van mening dat dit een goede werkwijze is die duidelijkheid creëert voor zowel studenten als docenten. Zij hecht er waarde aan dat dit concept op korte termijn wordt doorgevoerd, waarbij duidelijk gecommuniceerd wordt over verantwoordelijkheden. Zo is voor te stellen dat de opleidingscommissie en de examencommissie op de hoogte dienen te zijn van (de werking van) dit instrument, zodat zij adviezen kunnen geven over de aansluiting tussen de beoogde eindkwalificaties, de mate waarin deze vertaald en getoetst worden in het curriculum en behaald worden door individuele studenten.

Academische en wetenschappelijke oriëntatie

In de zelfstudie wordt beschreven hoe de academische en wetenschappelijke oriëntatie van de opleiding vertaald is binnen het curriculum. Ten aanzien van de onderzoekscompetentie is de nadruk gelegd op de empirische cyclus. Studenten leren hoe om te gaan met de beperkingen die de onderwijscontext als onderzoeksterrein met zich meebrengt, en welke verschillende onderzoeksdesigns en -benaderingen daarbij dienstig zijn. Zowel kwantitatieve als kwalitatieve methoden komen op evenwichtige wijze aan bod (waaronder experimenteel, quasi-experimenteel, correlatieel, survey, grounded theory, ethnografisch, narratief, mixed methods en action research).

Daarnaast is academische vorming een belangrijk doel van de opleiding. Werkend in de praktijk hebben de studenten weinig direct contact met de academische wereld. Om dit contact te bevorderen nemen studenten deel aan een aantal conferenties en schrijven zij hierover een recensie. Ook worden studenten gestimuleerd hun thesisonderzoek te presenteren op een conferentie. Verder wordt van studenten gevraagd om in de cursussen kritisch te reflecteren op praktijkproblemen vanuit theoretische kaders, en komen studenten via docenten in aanraking met de CELSTEC onderzoeksomgeving (zie personeel). Het curriculum besteedt tevens aandacht aan academische vaardigheden. Vaardigheden zoals academisch schrijven, presenteren en het deelnemen aan het wetenschappelijk debat zijn een expliciet onderdeel van het onderwijs, de feedback en de toetsing. Deze vaardigheden komen zowel expliciet als meer impliciet aan de orde binnen de cursussen.

De commissie is positief over de wijze waarop de opleiding waarborgt dat de specifieke doelgroep voldoende in aanraking komt met de onderzoekscultuur, zoals door de mini-conferenties en de nauwe banden met de CELSTEC onderzoeksgroep. Tijdens de visitatie bleek dat studenten hier waardering voor hebben, en bijvoorbeeld ook vrijwillig online masterclasses volgen om zo op de hoogte te blijven van recente onderzoeksontwikkelingen. Daarnaast is volgens de commissie ruim voldoende aandacht voor academische vaardigheden, en is het onderwijs gericht op methoden & technieken en statistiek adequaat. De commissie vraagt de opleiding ervoor te waken dat de onderzoekscompetentie niet te smal wordt ingevuld, door slechts een beperkt aantal onderzoeksdesigns aan bod te laten komen.

Beroeps- en ontwerpgerichte oriëntatie

In de zelfstudie wordt beschreven dat studenten ten aanzien van de ontwerpcompetentie in de oriënterende en funderende fase van de opleiding in aanraking komen met recente ontwerptheorieën. In het verdiepende deel maken de studenten kennis met een geavanceerde methodiek die gebaseerd is op de nieuwste leer- en onderwijspsychologische inzichten. Ook kunnen studenten in deze fase kiezen uit een reeks cursussen die aspecten van het ontwerpen verder uitdiepen. Studenten analyseren en bestuderen onderwijskundige problemen vanuit verschillende theorieën en gezichtspunten. Afhankelijk van de doelen van de cursus werken ze oplossingen uit en/of onderzoeken ze vraagstellingen. De casuïstiek wordt door studenten ingebracht vanuit eigen ervaringen en eigen interesses, zij het wel altijd binnen de gestelde opleidingskaders. Hierdoor stelt de opleiding de student in staat om aan te sluiten bij dat wat in zijn werkveld leeft en speelt.

Zoals ook in de zelfstudie wordt beschreven, stelt de commissie vast dat de inbreng van studenten vanuit de eigen context zorgt voor nauwe aansluiting met het werkveld. Ook is tijdens de visitatie gebleken dat deze opzet zeer motiverend werkt voor de studenten, en tevens iets opbrengt voor het werkveld waar studenten op dat moment werkzaam zijn. De commissie wil wijzen op de schaduwzijde van deze opzet, namelijk dat de focus op de eigen context van de student kan resulteren in een versmald curriculum. Hoewel de opzet meebrengt dat elke student vanuit een verschillend perspectief de stof zal benaderen, zal juist voor de student het perspectief steeds gelijk zijn. Samen met de vernauwing waarvoor is gekozen door in de opleiding uit te gaan van een beperkt aantal onderzoeks- en ontwerpmodellen rijst de vraag of studenten voldoende breed worden opgeleid.

Tijdens de visitatie heeft de commissie vernomen dat er vanuit de opleiding kritisch gekeken wordt naar de breedte waarmee iedere student in aanraking komt en de geschiktheid van de specifieke context van de student per module. Het komt dus voor dat studenten gestimuleerd worden om juist buiten hun eigen praktijk te kijken en zo hun horizon te verbreden. Dit werd bevestigd door studenten en alumni. De commissie heeft hier waardering voor, en moedigt de opleiding aan om duidelijke doelstellingen te expliciteren wat betreft de breedte van het onderwijskundige veld waarmee iedere student in aanraking moet komen (zie ook standaard 1). Zo gaf een van de alumni aan dat voorbeelden die worden aangehaald veelal rechtstreeks gekoppeld zijn aan de onderwijspraktijk, terwijl het ook interessant zou zijn om er voorbeelden van opleidingen binnen de arbeidsmarkt in te betrekken.

Internationalisering

De commissie is nagegaan in hoeverre internationalisering een rol speelt binnen de opleiding. Zij heeft begrepen dat het aantal studenten dat een deel van de opleiding in het buitenland volgt laag is, gezien de aard van de instromende studenten, en heeft hier begrip voor. Tijdens de gesprekken met de studenten bleek dat studenten het volgen van een deel van het onderwijs in het buitenland wel aantrekkelijk zouden vinden, maar hier gezien de combinatie van de studie met een baan weinig mogelijkheden voor zien. Ondanks deze situatie, vindt de commissie het belangrijk dat studenten die deze mogelijkheid wel hebben, hierin worden ondersteund en begeleid. Zij is dan ook verheugd dat tijdens de visitatie bleek dat OU-breed gedacht wordt om te gaan werken met Summer Schools. In dit verband wijst zij op de vreemde opzet van het curriculum waarbij gerekend wordt met 4.3 EC per module. Dit kan het volgen en inzetten van internationale modules vermoeilijken.

Tijdens de visitatie is gesproken over de opties die voor OU-studenten worden gecreëerd om ondanks hun specifieke situatie voeling te houden met internationale ontwikkelingen. De commissie is positief over de digitale mogelijkheden die worden gecreëerd; studenten komen

via masterclasses en hoorcolleges in contact met buitenlandse onderzoekers. De commissie heeft begrepen dat verschillende studenten tijdens het schrijven van hun scriptie (op eigen initiatief) worden begeleid door internationale onderzoekers. Tijdens de visitatie bleek dat het helaas wettelijk gezien niet mogelijk is om meer Engelstalig onderwijs te verzorgen, om zo internationale uitwisseling verder te bevorderen. Het aanbieden van meer internationale literatuur zou wel een mogelijkheid kunnen zijn.

2.1.3. Didactisch concept

De commissie is nagegaan in hoeverre er sprake is van een passend didactisch concept dat vertaald is naar adequate werkvormen en op innovatieve wijze wordt ingezet, zoals dat van een onderwijskundige opleiding verwacht zou mogen worden. Zij is van mening dat de leeromgeving over het algemeen goed is opgezet, en adequaat inspeelt op de kansen en beperkingen die het afstandsonderwijs tot gevolg heeft. De opleiding is er op gericht om, ondanks de beperkingen die het principe van vrijheid van tijd, plaats en tempo met zich meebrengt, interactieve werkvormen en samenwerking tussen studenten te stimuleren. Dit moet mede bijdragen aan het verhogen van de betrokkenheid van studenten en het verminderen van uitval.

De commissie heeft waardering voor de werkvormen die worden ingezet om doelgericht stimulerend onderwijs en samenwerking op afstand te realiseren. Zo biedt de online leeromgeving mogelijkheden voor discussies tussen studenten en met docenten, krijgen studenten de mogelijkheid de door CELSTEC georganiseerde online masterclasses te volgen. Andere interactieve werkvormen die in meerdere modules wordt gehanteerd, zijn de inzet van peerfeedback en het geven van een presentatie aan medestudenten en docent(en) door middel van virtual class software. Verder is elke cursus opgebouwd als een community; elke student kan zien wie de andere studenten en wie de docenten zijn in de cursus. In het studiejaar 2010-2011 is een begin gemaakt met 'Sprints'; modules waarin studenten die dit prefereren samen met anderen tempo maken door verschillende vormen van samenwerking. De commissie waardeert de wijze waarop door middel van deze Sprints getracht wordt binnen de bestaande grenzen nieuwe en aantrekkelijke werkvormen te creëren.

Tijdens de visitatie gaven studenten en alumni aan dat de mate van interactiviteit kan verschillen per module, maar dat zij over het algemeen zeer tevreden zijn over de werkvormen en de uitwerking daarvan. Zo gaven zij aan dat taken en instructies altijd logisch gestructureerd en duidelijk zijn weergegeven, waardoor contact met de docent op dit vlak niet gemist wordt.

De rationale achter de keuzes die zijn gemaakt bij het inrichten van modules zijn volgens de commissie onvoldoende geëxpliciteerd en bekend bij de betrokkenen. Zo zijn er modules die zijn vormgegeven volgens een van de onderwijsmodellen die centraal staat in de opleiding. Dit kan een mooie vorm van leren zijn, mits voor zowel docenten als studenten duidelijk is dat dit leerdoel beoogd wordt met de opzet van de module, en duidelijk is waarom een module juist wel of niet op deze wijze is vormgegeven. Daarnaast bleek tijdens de visitatie dat gekozen is om in alle modules te werken met één van de OU-brede onderwijsmodellen, het studiemodel waarbij studenten middels taken in aanraking komen met bestaande bronnen. Hierover leek geen bewustzijn te bestaan onder alle betrokkenen. De commissie betreurt het dat de opleiding op deze manier incidenteel lijkt vormgegeven, en acht het van belang dat betrokkenen zich bewuster worden van de achterliggende principes. De commissie raadt aan de didactische keuzes uit te werken en te communiceren. Dit advies ligt dicht bij de eerdere aanbeveling die de commissie deed om de inhoudelijke keuzes die zijn gemaakt bij de invulling van het programma te verhelderen.

De commissie heeft, net als bij de overige opleidingen die beoordeeld worden in de clustervisitatie, aandacht besteed aan het aantal contacturen. Het aantal contacturen is echter moeilijk te vergelijken met andere opleidingen, gezien het feit dat de opleiding op afstand verzorgd wordt en het contact tussen docent en student hoofdzakelijk één op één plaatsvindt. Met behulp van nieuwe media worden ook groepsbijeenkomsten verzorgd. Daarnaast vinden bijeenkomsten op studiecetra plaats. Kijkend naar het aantal begeleidingsuren kan worden gesteld dat een docent binnen een module gemiddeld zeven uur besteedt aan het begeleiden en beoordelen van een student.

2.1.4. Voorzieningen en ondersteuning

Op basis van de documentatie die zij heeft ontvangen en de gesprekken die zij heeft gevoerd met verschillende gremia, stelt de commissie vast dat er sprake is van uitstekende voorzieningen en studieondersteuning voor studenten.

In de zelfstudie wordt beschreven dat de begeleiding in de regel één op één is. Studenten sturen hun opdrachten in via *OpenU* en daar wordt ook hun werk opgeslagen. De docent krijgt automatisch een e-mailbericht dat een student een werkstuk of bericht heeft geplaatst, reageert hierop binnen het systeem, waarop de student op zijn beurt weer een e-mail krijgt dat de docent heeft gereageerd. De docenten hebben in het systeem de beschikking over een 'monitor', een nieuwe functionaliteit waarmee ze van alle studenten in de cursus de voortgang kunnen volgen en waarin alle documenten en feedback worden verzameld. Dit overzicht van de voortgang van studenten biedt de docenten ook een instrument om niet-actieve studenten op te sporen en te benaderen. Procedures en afspraken over de manier waarop studenten monitoren en wanneer ze benaderd worden over hun voortgang worden ontwikkeld. Met deze proactieve houding wil de opleiding de betrokkenheid vergroten en studenten meer sturen op het behalen van cursussen en de academische graad.

Naast de begeleiding door docenten in cursussen, is er het mentoraat. Alle studenten worden minstens één keer per jaar via mail benaderd door een mentor. De mentor kijkt met de student terug naar wat deze reeds heeft gerealiseerd, attendeert op mogelijk te verwachten studievoortgangsproblemen, geeft studieadvies en tips, verwijst door, of stelt een telefonisch contact voor. Bij langdurige inactiviteit (ongeveer zes maanden) informeert de mentor naar de reden van de vertraagde voortgang, met de expliciete vraag of de student misschien is gestopt en indien dat het geval is waarom. Deze gepersonaliseerde werkwijze is erg tijdsintensief. Op basis van de nieuwe mogelijkheden die *OpenU* biedt, wordt het mentoraat momenteel opnieuw ingericht.

Tijdens de visitatie gaven studenten aan dat zij zeer tevreden zijn over de begeleiding. Dit wordt bevestigd door het cijfer dat studenten hiervoor geven in de evaluatierapportages: gemiddeld een 7,8 (SD 0,63). Studenten gaven tijdens het gesprek aan dat zij het prettig vinden dat zij zelf invloed hebben op de intensiteit van de begeleiding. Ook waren zij positief over de snelheid waarmee zij een reactie ontvangen, de uitgebreide feedback, de kwaliteit van de feedback, en de mogelijkheid om ook telefonisch contact te hebben met docenten. De studenten hebben waardering voor de persoonlijke sfeer waarvan ondanks het onderwijs op afstand sprake is. Dit werkt motiverend.

De commissie heeft tijdens de visitatie gesproken met de mentor. De mentor gaf aan zoveel mogelijk binding te creëren en ondersteuning te bieden door middel van informatievoorziening (met name tijdens de start van de opleiding), het volgen van studenten via het geautomatiseerde overzicht en het onderhouden van contacten met studenten telefonisch en per mail. Het streven is om altijd binnen twee dagen te reageren op een vraag

van een student. Om dit streven te blijven realiseren wordt binnenkort een tweede mentor aangesteld aangezien de stijging van het aantal studenten. Daarnaast bleek dat de mentor een belangrijke doorverwijsfunctie heeft, en studenten indien nodig kan doorverwijzen naar bijvoorbeeld een adviseur wat betreft het curriculum, de lerarenbeurs, technische problemen etc.

Op basis van deze gesprekken is de commissie ervan overtuigd dat de studenten op afstand zeer goed begeleid worden. Zij is onder de indruk van de individuele aanpak.

Op basis van verschillende gesprekken tijdens de visitatie is het de commissie duidelijk geworden dat de voorzieningen die geboden worden adequaat zijn. Zo zijn studenten enthousiast over de online leeromgeving. Zij gaven daarbij aan vooral het interactieve leermateriaal aantrekkelijk te vinden, zoals toegevoegde afbeeldingen en stukjes video. Daarnaast zijn de studenten tevreden over de studiecetra, waarvan zij gebruik maken voor de miniconferenties en tentamens.

2.1.5. Instroom, studielast en rendement

De kwantitatieve gegevens over de instroom, studielast en rendementen zijn opgenomen in Bijlage 6.

Instroom

De opleiding kan niet voortbouwen op een eigen bacheloropleiding. Daarnaast kunnen studenten vanwege het specifieke karakter van de OU op elk moment starten met een opleiding, zich inschrijven per cursus en studeren in eigen tijd, plaats en tempo. De studenten die zich inschrijven combineren hun studie met werk (veelal in het onderwijs) en gezin. Ze wonen verspreid over het hele land, in Vlaanderen, en daarbuiten (bijvoorbeeld Aruba en Zweden). Ze komen binnen met diverse diploma's (BA HBO, MA HBO, BSc, MSc/Drs., WO/lic., Phd, IC Kandidaat), 66.4% heeft een hbo-vooropleiding afgerond en 33.6% een wo-vooropleiding.

Er zijn twee schakelvarianten: een variant voor studenten die een wo-bachelor- of een wo-mastergetuigschrift bezitten, en een variant voor studenten met een hbo-bachelorgetuigschrift. Het schakeltraject bevat een aantal onderzoekspractica en introducerende cursussen als *Leren en ontwikkeling* en *Wetenschapsleer*.

De Facultaire Toetsingscommissie (FTC) beoordeelt de verzoeken tot toelating tot de masteropleiding en brengt advies uit over eventueel vereiste schakelprogramma's. Dit advies gaat naar het Commissie voor de Examens dat gemandateerd is door het College van Bestuur om in deze te beslissen. De student ontvangt een officiële beschikking.

Tijdens de visitatie is de commissie nagegaan welke basisvereisten gehanteerd worden bij het wel of niet toelaten van studenten (zoals type vooropleiding). Zij heeft begrepen dat deze vereisten niet zijn uitgewerkt, en dat op dit moment per individuele student wordt nagegaan of deze in staat is om de opleiding te volgen. De commissie pleit enerzijds voor transparantie op dit vlak; dit is niet alleen efficiënter, maar biedt ook oriënterende studenten meer inzicht in de mogelijkheden en relevantie voor het volgen van de opleiding. Anderzijds is zij zich bewust van de functie van het schakeltraject dat het merendeel van de studenten doorloopt. Zij begrijpt dat door middel van dit schakeltraject gewaarborgd wordt dat studenten die instromen over de juiste kwalificaties beschikken.

Door het inschrijfsysteem dat de OU hanteert is geen sprake van cohorten, wat het lastig inzichtelijk maakt hoeveel studenten instromen. Toch is over het algemeen een forse stijging van het aantal studenten waar te nemen. Tijdens de visitatie is besproken dat de mogelijkheid voor een lerarenbeurs aan deze stijging ten grondslag ligt. Dit heeft automatisch gevolgen voor het type student dat instroomt en daarmee de doelgroep van de opleiding. De commissie vraagt zich af in hoeverre het beleid en de mogelijkheden van de opleiding sturing aanbrengen in de doelgroep en wat de eventuele consequenties daarvan zijn voor het onderwijs. Zij heeft begrepen dat de marketing met name OU-breed georganiseerd is en vanuit de opleiding zelf geen wervingsbeleid uit gaat. In aansluiting op haar aanbeveling om het profiel, de oriëntatie en de inhoudelijk argumentatie achter het programma te expliciteren, pleit de commissie ondanks de beperkingen die daaraan kleven voor transparant beleid op het gebied van de gewenste doelgroep.

Doorstroom en rendement

De commissie stelt vast dat het rendement niet vergeleken kan worden met reguliere opleidingen en kan hierover daarom geen oordeel vormen. In de zelfstudie wordt beschreven dat de vrijheid van studeren in eigen tijd, plaats en tempo met zich meebrengt dat er geen echte harde deadlines zijn. Daarnaast is niet van alle instromende studenten duidelijk of zij de intentie hebben om de gehele opleiding af te ronden.

Studenten ronden gemiddeld twee modules per jaar af. Dit betekent dat ze gemiddeld ongeveer zeven jaar studeren om het masterdiploma te behalen bij rechtstreekse toelating. Naast mensen die als student in de opleiding staan ingeschreven zijn er ook studenten zijn die losse modules kopen en bestuderen. Naar verwachting zal het rendement de komende tijd oplopen, omdat studenten die starten vanuit een lerarenbeurs verplicht zijn de opleiding binnen afzienbare tijd af te ronden.

De commissie hecht er waarde aan dat studenten geen onnodige studievertraging oplopen, en het aantal uitvallende studenten zoveel mogelijk wordt beperkt. Zij is daarom nagegaan of er sprake is van een reële studielast die overeenkomt met het aantal studiepunten dat per vak en voor de totale opleiding staat. Zij concludeert op basis van gesprekken met docenten en studenten dat het aantal uren over het algemeen goed overeenkomt met het aantal EC per module. Daarnaast heeft de commissie van de opleidingscommissie begrepen dat op basis van de module-evaluaties steeds geëvalueerd wordt hoe studenten de studielast ervaren. Op basis van de evaluatieresultaten wordt indien nodig actie ondernomen om de studielast te verlichten of te verzwaren. De commissie stelt op basis van de gesprekken tijdens de visitatie en de informatie in de zelfstudie vast dat er geen sprake is van struikelvakken. Wel ervaren studenten de zwaarte van vakken verschillend, een logisch gevolg van hun verschillende achtergronden.

De commissie heeft gezien dat de voortgang van studenten adequaat wordt gemonitord en er wordt ingegrepen indien noodzakelijk. In de zelfstudie wordt beschreven dat de monitorfunctionaliteit van *OpenU* het eenvoudig maakt om de voortgang van studenten te monitoren. De monitorfunctionaliteit maakt het tevens mogelijk voor de mentor om over cursussen heen studenten op te sporen die dreigen uit de boot te vallen, en geïndividualiseerde actie te ondernemen. De kans op uitval in het systeem is groot. De oorzaken voor uitval zijn veelal wijziging van omstandigheden (gezondheid, nieuw werk en gezin), veranderende behoefte, mismatch tussen vraag en aanbod, en onvoldoende zelfstuuringsvaardigheid. De opleiding treft verschillende maatregelen om de uitval te beperken, het invoeren van de 'Sprints' is daar een van. De commissie moedigt de opleiding

aan het streven naar een hoger rendement te realiseren dat overeenkomt met de normen die de OU hanteert.

2.1.6. Personeel

De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding beschikt over goede en betrokken docenten. De docenten en thesisbegeleiders maken deel uit van een van de vier onderzoeksprogramma's van CELSTEC, een expertisecentrum op het gebied van *Learning Sciences and Technology Enhanced Learning*. Doel van het centrum is leren te bevorderen op school, op het werk, thuis en onderweg door het combineren van 'state-of-the-art' kennis met de innovatieve kracht van informatie- en communicatietechnologie. Nieuwe technologieën en aanpakken worden onderzocht in het laboratorium en in de praktijk. De kernactiviteiten van CELSTEC zijn: onderzoek, innovatie en onderwijs.

De commissie had in eerste instantie geen goed beeld van de personeelsformatie specifiek gekoppeld aan de opleiding, aangezien in de bijlage van de zelfstudie het overzicht van het totale wetenschappelijk personeel van CELSTEC is opgenomen (83.4 fte). Tijdens de visitatie heeft zij begrepen dat al deze medewerkers ook daadwerkelijk kunnen worden ingezet, met name voor de thesisbegeleiding. Ongeveer 9 fte werkt in de opleiding als docent. Een groot voordeel dat deze opzet met zich mee brengt is dat het groeiende aantal studenten geen negatieve gevolgen heeft voor de werkdruk van docenten en de student staf ratio van de opleiding. Zoals wordt toegelicht in de bijlage is deze op dit moment dan ook 1:10. De commissie heeft naast deze zeer gunstige getallen ook van studenten begrepen dat docenten en ondersteunend personeel goed te bereiken zijn en de tijd nemen, bijvoorbeeld om stukken van uitgebreide feedback te voorzien.

Tijdens de visitatie is besproken dat ook aio's worden ingezet voor de thesisbegeleiding, onder de verantwoordelijkheid van hun promotor. De commissie is positief over dit initiatief. Naast het feit dat deze ervaring leerzaam is voor aio's, wordt door deze opzet gewaarborgd dat een veelheid aan expertise beschikbaar is voor het begeleiden van studenten waardoor de begeleiding goed aan zal sluiten op het thesisonderwerp.

In de zelfstudie wordt verder beschreven dat elke cursus valt onder een van de programmaleiders (disciplineleiders). Deze hoogleraar is verantwoordelijk voor de inhoudelijke kwaliteit van de betreffende cursus. Daarnaast heeft elke cursus een cursusteam met docenten, waarvan wordt verlangd dat ze de BKO (basiskwalificatie onderwijs) bezitten of bezig zijn deze te behalen. Deze teams bestaan uit gepromoveerd en niet gepromoveerd (veelal PhD-studenten die één dag per week in de opleiding werken) personeel. De cursusteamleider, die tevens eerste examiner is, is altijd een gepromoveerde medewerker. In totaal werkten er in 2010 in totaal 10 gepromoveerde (4.4 fte) en 15 niet gepromoveerde medewerkers (4.5 fte) in de opleiding.

2.1.7. Kwaliteitszorg

Betrokkenheid studenten en docenten

De commissie is nagegaan in hoeverre studenten en docenten betrokken en gehoord worden bij het evalueren en verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs. Zij heeft vastgesteld dat studenten input kunnen leveren middels de SEIN-evaluaties die per module worden afgenomen, onder andere over de inhoud van de cursus, begeleiding en toetsing. De respons op deze evaluaties is relatief hoog (56%). De commissie heeft de indruk dat de vragenlijst vrij generiek is. Tijdens de visitatie heeft zij begrepen dat dit voortkomt uit OU-breed beleid om te streven naar vergelijkbare evaluaties, en dat eventueel ook de mogelijkheid bestaat om de

evaluaties aan te passen op de specifieke module. De verzamelde gegevens worden eens per jaar gerapporteerd. Docenten schrijven naar aanleiding van een rapportage een reflectie over hun cursus. De rapportages en reflecties kunnen leiden tot een revisie van de cursus. De docenten bespreken de rapportages in inhoudelijke plenaire sessies en een jaarlijkse heisessie.

Hoewel studenten en docenten dus systematisch betrokken worden bij kwaliteitszorgprocedures, heeft de commissie tijdens de visitatie gemerkt dat de gremia die betrokken zijn bij deze processen niet altijd een helder beeld hebben van hun taken en verantwoordelijkheden. Er is naast de opleidings- en examencommissie sprake van een kwaliteitszorgteam, een curriculumcommissie en een Raad van Advies. De commissie raadt aan om nauwkeurig in kaart te brengen welk van deze gremia verantwoordelijk is voor bijvoorbeeld het waarborgen van de eindkwalificaties en de inhoudelijke samenhang binnen de opleiding. De commissie acht het van belang dat dit gremium tevens als taak heeft om beleid en eventuele wijzigingen op basis van evaluaties te communiceren richting student en docenten.

De commissie heeft tijdens de visitatie gesproken met leden van de opleidingscommissie. Zij moedigt deze commissie aan om zich proactiever op te stellen; naast het reageren enkel op basis van signalen van studenten die blijken uit evaluaties, zou de opleidingscommissie gebruik moeten maken van haar recht om ongevraagd advies te geven over de kwaliteit van de opleiding. Zo zou zij bepaalde signalen nader kunnen onderzoeken om percepties eventueel kracht bij te zetten. De Raad van Advies maakt daarentegen wel een (pro)actieve indruk op de commissie.

Verbetermaatregelen

De commissie is nagegaan welke verbetermaatregelen geïnitieerd zijn naar aanleiding van de vorige visitatie. Zij heeft gezien dat er in de afgelopen periode verschillende wijzigingen zijn doorgevoerd, zoals het waarborgen van voldoende gepromoveerd personeel dat verantwoordelijk is voor het onderwijs, het opzetten van werkvormen die samenwerkend leren bevorderen en het verbeteren van het studentvolgsysteem. Daarnaast stelt de commissie vast dat enkele verbeterpunten die zij signaleert overeenkomen met verbeterpunten die ook door de visitatiecommissie zijn vastgesteld die de opleiding in 2006 beoordeelde. Zo heeft ook deze visitatiecommissie gewezen op het belang van de toetsing van competenties aan de behoeften van het afnemend veld en het waken voor een te smalle interpretatie van de onderwijskunde. Daarnaast heeft de visitatiecommissie in 2006 reeds aangegeven dat het aan instrumentarium ontbreekt om de ontwikkeling van competenties bij individuele studenten gedurende de gehele studie te volgen.

In 2006 benadrukte de visitatiecommissie dat het gezien de doelgroep van belang is een goede EVC-procedure op te zetten. De ervaring die de studenten meebrengen kan immers naast kennis van het veld, ook competenties op het terrein van onderwijskundig onderzoeken en van ontwerpen inhouden. Er is een systeem voor Elders Verworven Competenties (EVC) ontwikkeld en getest. Op basis daarvan kon een aangepast schakelprogramma worden aangeboden. Na een succesvolle pilotfase zakte de belangstelling voor deze dienst echter in tot een niveau waarop het bedrijfseconomisch onhaalbaar was om EVC in deze vorm te blijven aanbieden. De commissie heeft waardering voor de wijze waarop de aanbeveling van de vorige commissie is omgezet in concrete verbetermaatregelen, en begrijpt tegelijkertijd dat het in stand houden van de maatregelen niet voor de hand liggend is gezien het effect dat er mee bereikt wordt.

2.2. Overwegingen

De commissie concludeert dat het curriculum logisch is opgebouwd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen vier fasen waarmee duidelijk wordt dat sprake is van opbouw in complexiteit. Daarnaast is door middel van een onderzoeks- en ontwerplijn aangegeven in welke modules en fasen van de opleiding de kerncompetenties onderwijs en ontwerp centraal staan. Hoewel studenten de mogelijkheid hebben om de modules in afwijkende volgorde te volgen, vindt de commissie dat de ideale volgorde duidelijk is vastgelegd en wordt gecommuniceerd richting studenten. De inhoudelijke argumentatie van deze volgorde en de opbouw moet geëxpliciteerd worden zodat verschillende betrokkenen hiervan op de hoogte zijn. Ditzelfde geldt voor de didactische keuzes die zijn gemaakt.

De commissie heeft begrepen dat gewaarborgd wordt dat iedere student over de eindkwalificaties beschikt doordat de context die zij inbrengen door de docent wordt afgestemd met de opleidingseisen en wordt benaderd vanuit de theorie die in de module centraal staat. De commissie zou graag zien dat ook op overkoepelend niveau zicht bestaat op en verantwoordelijkheid bestaat voor de ontwikkeling van studenten. Zij waardeert het initiatief van de competentiekaart die hier de oplossing voor zou bieden, en pleit ervoor om dit instrument op korte termijn in te voeren.

Volgens de commissie is er voldoende aandacht voor de wetenschappelijke oriëntatie, hoewel de onderzoekscompetentie wat smal wordt ingevuld in verhouding tot de aandacht voor academische vaardigheden en vorming. De beroepspraktijk wordt nauw betrokken doordat studenten hun eigen context inbrengen in de opleiding. Echter, samen met het beperkte aantal modellen dat aan bod komt, resulteert dit in een smal curriculum. De commissie wijst op het belang van het in kaart brengen van het onderwijskundig veld waarmee iedere student in aanraking dient te komen.

De (digitale) onderwijsleeromgeving is volgens de commissie goed opgezet, en speelt adequaat in op kansen en beperkingen die het afstandsonderwijs tot gevolg heeft. Werkvormen gericht op interactief samenwerken zijn goed opgezet, met als best practice de mogelijkheid die 'Sprints' studenten bieden om eventueel een gedeelte van de opleiding in samenwerking te doorlopen. De commissie stelt vast dat er sprake is van uitstekende voorzieningen en studieondersteuning. Zij is met name onder de indruk van de persoonlijke en intensieve begeleiding die studenten op afstand geboden wordt.

Door het inschrijfsysteem dat de OU hanteert is het niet mogelijk om aan de hand van cohorten de in- en uitstroom van studenten inzichtelijk te maken. De commissie stelt vast dat er ruim voldoende studenten instromen. Het schakeltraject vormt een waarborg voor de kwaliteit van de doelgroep. De voortgang van studenten wordt adequaat gemonitord, en studenten lopen geen onnodige studievertraging op door struikelvakken of een onevenredige studielast.

De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding beschikt over goede en betrokken docenten. Er kan een beroep worden gedaan op al het personeel van CELSTEC, dit brengt voordelen met zich mee gezien de expertise van en het aantal scriptiebegeleiders, en het opvangen van het groeiende aantal studenten. De commissie concludeert dan ook dat de inhoud en vormgeving van het programma, de kwaliteit van het personeel, en de opleidings specifieke voorzieningen de toegelaten studenten in staat stellen om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

2.3. Conclusie

Masteropleiding Onderwijswetenschappen: de commissie beoordeelt Standaard 2 als **voldoende**.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

3.1. Bevindingen

In deze standaard worden de bevindingen ten aanzien van de toetsing weergegeven (3.1.1.) en vervolgens de vraag beantwoord of studenten de beoogde eindkwalificaties van de opleiding realiseren (3.1.2.).

3.1.1. Systeem van toetsing

De commissie is nagegaan of de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. Zij heeft gekeken naar het toetsbeleid, de procedures rondom toetsing, de toetsvormen en het functioneren van de Commissie voor de Examens. Zij stelt vast dat er sprake is van een adequaat beleid, waarin aandacht is voor de kwaliteitsborging van toetsing en beoordeling.

Toetsbeleid en kwaliteitsborging

In de zelfstudie wordt beschreven dat de kwaliteitszorg rond tentamens centraal is belegd bij de Commissie voor examens (CvE). Voor iedere cursus is een tentamenprofiel gemaakt. Dat profiel is geregistreerd bij de CvE en kan gedurende de looptijd van de OER niet worden gewijzigd. Het tentamenprofiel beschrijft wat de inhoud en de vorm van het tentamen is, hoe per tentamenafname het tentamen wordt samengesteld, op welke wijze de beoordeling verloopt en op welke wijze de cesuur wordt bepaald. Bij het tentamenprofiel voor schriftelijke opdrachten en presentaties wordt ook de beoordelingsschaal beschreven. De CvE benoemt de examinatoren op voordracht van de opleidingsdirecteur. Deze examinatoren dienen te voldoen aan door de CvE vastgestelde eisen van inhouds- en toetsdeskundigheid. Er wordt periodiek onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de tentamens. De frequentie en de aard van dat onderzoek hangen samen met de aard van het tentamen en het aantal deelnemers dat een cursus heeft afgerond. Er wordt bijvoorbeeld gebruik gemaakt van factoranalyses, itemanalysetechnieken en Rasch-analyses.

Binnen de opleiding is de Facultaire Toets Commissie (FTC) het gremium waar de bewaking van de vakinhoudelijke kwaliteit van de tentamens is belegd. Onlangs is in een reglement vastgelegd dat de FTC minimaal één keer per jaar de opleidingsdirecteur advies geeft over de kwaliteit van de tentamens bij Onderwijswetenschappen. Dit gebeurt op basis van stukken als beleidsnotities, studentevaluaties van cursuskwaliteit (SEIN-rapportages), psychometrische analyses, de interpretatie van deze gegevens door de cursusteams, en klachten en beroepszaken van studenten. Het reglement heeft een duur van twee jaar en wordt dan geëvalueerd.

De commissie stelt vast dat er vanuit de opleiding voldoende oog is voor de bewaking van kwaliteit van toetsen. Zij is van mening dat de FTC een zinvolle en onmisbare aanvulling is op de CvE, aangezien de CvE universiteitsbreed opereert en zodoende verder af staat van de opleiding. De FTC heeft meer voeling met de opleidingsspecifieke situatie en zicht op de schriftelijke en mondelinge terugkoppeling van studenten en docenten met betrekking tot de kwaliteit van de tentamens.

Toetsvormen en beoordeling

Binnen de masteropleiding Onderwijswetenschappen wordt iedere cursus afgesloten met een tentamen dat beoordeeld wordt met een cijfer van 1 tot 10. De opleiding hanteert verschillende tentamenvormen: schriftelijke opdrachten op basis van authentieke taken, mondelinge presentaties en een tentamen bestaande uit open en meerkeuzevragen. De opleiding wordt afgesloten met een masterthesis. Het merendeel van de cursussen wordt getoetst met een schriftelijke opdracht, die vaak in stappen worden opgebouwd. De tussenproducten worden niet in de beoordeling meegenomen. Het is ook mogelijk dat een student niet alleen moet slagen voor de schrijfofopdracht, maar ook aan bijkomende verplichtingen moet voldoen, bijvoorbeeld feedback geven aan een medestudent.

In de cursusprijs is inbegrepen dat de student driemaal tentamen mag doen. Bij werkstukken betekent dit dat de student driemaal een werkstuk ter beoordeling kan voorleggen. De opdrachten en toetsen worden in beginsel door één docent nagekeken. De examinerator is eindverantwoordelijk voor de beoordeling. Overleg vindt plaats bij onvoldoendes en bij cijfers hoger dan acht.

De beoordeling van open vragen vindt plaats aan de hand van modelantwoorden. Eindopdrachten worden beoordeeld aan de hand van criteria die worden gescoord op een vijfpuntschaal. De score wordt voorzien van een toelichting. De criteria zijn ook opgenomen in het cursusmateriaal. Het beoordelingsformulier bevat enerzijds inhoudelijke criteria die uniek zijn voor de betreffende cursus. Anderzijds bevat het de criteria voor academische vaardigheden die door de hele opleiding heen van toepassing zijn. De weging van de criteria en de gedetailleerdheid van de beoordeling hangen af van de kwalificaties die voor de tussen- en eindniveaus geformuleerd zijn. Sommige criteria worden in latere cursussen niet meer beoordeeld, maar krijgen de functie van 'drempelcriterium' waaraan voldaan moet zijn wil een opdracht beoordeeld worden.

Fraude bij gesuperviseerde tentamens wordt bestreden op de gebruikelijke wijze: onafhankelijke, getrainde surveillanten controleren de identiteit, de naslagdocumenten bij openboektentamens en de verdere naleving van de regels. Bestrijding van fraude bij niet gesuperviseerde tentamens wordt bijvoorbeeld bestreden door: persoonlijk contact met de studenten in combinatie met meerdere opdrachten per toets, onderling contact tussen docenten over studenten, een presentatie over het eindproduct, en het laten tekenen van een contract door de student dat het om eigen werk gaat. Daarnaast wordt tijdens het onderwijs ingegaan op zaken als juist en onjuist bronnengebruik, wordt software ingezet om plagiaat te detecteren en wordt de kans op plagiaat sterk verminderd door de rol die de eigen context van de student speelt in dit onderwijs.

De commissie heeft het overzicht en de uitwerking van toetsvormen bestudeerd. Het is haar daarbij opgevallen dat de toetsvormen en de invulling daarvan resulteren in een operationele insteek. De commissie vindt deze opzet passen bij de aard van de opleiding. Wel wijst zij in dit verband op het zicht dat vanuit de opleiding dient te bestaan op het behalen van de eindkwalificaties (ook wat betreft kennis en inzicht) per student. Zoals ook beschreven onder standaard 2, is het tijdens de visitatie niet duidelijk geworden welk gremium hiervoor verantwoordelijk is en de voortgang van de individuele studenten bewaakt. De commissie pleit voor het doorvoeren van de competentiekaart waarin de ontwikkeling van de student, en daarmee het behalen van de door de opleiding geformuleerde eindkwalificaties, in beeld worden gebracht.

De commissie heeft de beoordelingsformulieren die op dit moment worden gebruikt bestudeerd, en heeft vastgesteld dat deze een goede opstap bieden naar het in kaart brengen van de ontwikkeling van de student gedurende de gehele opleiding. De formulieren zijn zorgvuldig opgezet en brengen helder in kaart in hoeverre studenten aan de verschillende eindoelen van de cursus maar ook aan algemene academische vaardigheden voldoen. Daarnaast ontvangen de studenten over het algemeen zeer uitgebreide feedback. Dit werd bevestigd door studenten en alumni tijdens de visitatie. Zij gaven aan dat met name deze feedback van grote meerwaarde is voor de wijze waarop zij zich ontwikkelen gedurende de opleiding. Ook viel het studenten op dat de feedback naarmate zij vorderden in de opleiding steeds gedetailleerder werd. Op deze manier hebben zij het gevoel dat er bijvoorbeeld aan hun schrijfvaardigheden steeds meer eisen worden gesteld.

Scriptie

De commissie heeft gezien dat de scriptieprocedure goed in elkaar zit en waarborgt dat studenten adequaat worden begeleid en beoordeeld.

Studenten die aan de masterthesis werken, worden begeleid door stafmedewerkers van CELSTEC. Afhankelijk van het onderwerp waarop de student afstudeert, valt deze onder een van de CELSTEC-programma's en onder de hoogleraar die verantwoordelijk is voor het programma. Als het onderwerp aansluit bij het onderzoek van een PhD-student dan mag deze als medebegeleider optreden, onder de directe supervisie van diens promotor of co-promotor, die wel aan de gestelde eisen voldoet. Studenten die lid zijn van een kenniskring van een hogeschool mogen ook een thesis schrijven die valt binnen de thematiek van het lectoraat. De betreffende lector wordt dan gevraagd de inhoudelijke begeleiding te verzorgen, terwijl de procesbegeleiding en de niveaubewaking in handen komt van een gepromoveerde medewerker van CELSTEC onder eindverantwoordelijkheid van de opleidingsdirecteur. Andere onderwerpen zijn alleen mogelijk indien een lector, universitair hoofddocent of hoogleraar elders de begeleiding op zich wil nemen.

De student bereidt het onderzoek stapsgewijs voor door literatuur te verzamelen, de vraagstelling uit te werken en een ontwerp van het onderzoek te maken. Het resulterende onderzoeksvoorstel dient goedgekeurd te worden door de beoogd begeleider en door de examinerator van de thesisplanningcursus. De beoordeling vindt plaats aan de hand van beoordelingscriteria die zowel de kwaliteit van het onderzoek als de kwaliteit van het uiteindelijke product betreffen. De beoordeling vindt plaats door ten minste twee, en in geval van een externe begeleider door drie beoordelaars.

3.1.2. Gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie is nagegaan of de studenten van de masteropleiding Onderwijswetenschappen de beoogde eindkwalificaties realiseren. Zij heeft daartoe voorafgaand aan de visitatie afstudeerwerken bestudeerd. Daarnaast heeft zij tijdens de visitatie toetsen bestudeerd en is zij nagegaan waar afgestudeerden terecht komen.

De commissie vindt het niveau van de scripties die zij gezien heeft over het algemeen voldoende. De cijfers die de commissie toekende aan de scripties lagen in enkele gevallen lager dan de cijfers waarmee de scripties beoordeeld zijn. Toch beoordeelde de commissie geen van de scripties als onvoldoende. Het is de commissie opgevallen dat het verschil tussen scripties die bijvoorbeeld beoordeeld zijn met een 6 en met een 7 soms niet groot is. Zij gaat er vanuit dat dit komt doordat alle cijfers worden afgerond, waardoor zij geen zicht heeft op de oorspronkelijke cijfers na de komma, en de cijfers in principe ook vrij dicht tegen elkaar aan zouden kunnen liggen. De feedback die studenten krijgen is daarentegen omvangrijk en *to the point*, waardoor de onderbouwing van een cijfer voor zowel de student als een buitenstaander helder is.

De commissie heeft een aantal scripties bestudeerd die beoordeeld waren met een laag cijfer. Zij kon zich vinden in de toekenning van dit cijfer. Deze scripties waren qua werkwijze en vormelijke uitwerking in orde, en daarmee aanvaardbaar, maar er was bijvoorbeeld sprake van weinig diepgang, een te ruime vraagstelling, het ontbreken van een theoretische fundering, of een relatief eenvoudige methode. De commissie kon zich ook vinden in de cijfergeving van scripties die beoordeeld waren met een hoog cijfer. Bij deze scripties was bijvoorbeeld sprake van heldere en gestructureerde uitwerking van de probleemstelling en het theoretisch kader, goed gebruik van wetenschappelijke literatuur, en een goede balans tussen wetenschappelijke relevantie en relevantie voor het werkveld.

Over het algemeen is er volgens de commissie sprake van interessante scriptiethema's, die voortkomen uit de directe werksetting van de student. Tijdens de visitatie merkte de commissie dan ook op dat studenten en alumni erg enthousiast waren over het uitvoeren van het onderzoek voor hun scriptie en de relevantie daarvan voor hun eigen werkzaamheden en/of werkgever. De keerzijde van het werken vanuit de eigen context is volgens de commissie dat er veel gebruik wordt gemaakt van Nederlandstalige literatuur.

De commissie is nagegaan in welke werkvelden afgestudeerden van de masteropleiding Onderwijswetenschappen terecht komen. In de zelfstudie wordt beschreven dat uit panelstudies blijkt dat studenten met een reguliere baan in het onderwijs goed met de opdrachten uit de voeten kunnen en in hun werk goed gebruik kunnen maken van wat ze in de opleiding leren. Studenten die in een andere positie verkeren en geen baan in het onderwijs hebben, geven aan dat ze voor het uitvoeren van onderzoeks- of ontwerptaken op zoek moeten naar een omgeving die ze daarvoor de gastvrijheid biedt. Dit blijkt geen probleem. Een enkele student geeft ook aan dat zijn/haar omgeving helemaal niet zo happig is op een meer wetenschappelijke benadering van het werk. Ten aanzien van het bereiken van de eigen doelstellingen tijdens de opleiding geeft slechts één student aan die nog niet te hebben bereikt. Veel panelleden geven aan andere taken binnen de organisatie te hebben gekregen, of hun werk beter te kunnen doen. Dit punt raakt ook een belangrijke doelstelling van de masteropleiding, namelijk dat studenten er al tijdens hun studie profijt van kunnen hebben in hun werk.

3.2. Overwegingen

De commissie is nagegaan of de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en of studenten de beoogde eindkwalificaties realiseren. Er is volgens de commissie sprake van een afgestemde mix van toetsvormen. Ook zijn de inhoud en het niveau van de toetsen die de commissie bestudeerd heeft in orde. Hoewel het bewaken van de aansluiting tussen toetsen en de eindkwalificaties per vak in orde is, zal het doorvoeren van de competentiekaart en het aanwijzen van een verantwoordelijke hiervoor bijdragen aan het in kaart brengen van de ontwikkeling van de student gedurende de gehele opleiding. De wijze waarop de beoordelingsformulieren zijn vormgegeven is al een grote stap in deze richting. De formulieren geven helder inzicht in de voortgang van studenten op verschillende vlakken en worden bovendien voorzien van uitgebreide feedback die door studenten als zeer waardevol ervaren wordt. Vanuit de opleiding is oog voor de kwaliteitsborging van toetsing en beoordeling. De Facultaire Toetsingscommissie is daarbij een zinvolle en onmisbare aanvulling is op het Commissie voor de Examens, dat meer op afstand fungeert.

De commissie heeft gezien dat de scriptieprocedure goed in elkaar zit en waarborgt dat studenten adequaat worden begeleid en beoordeeld. De commissie is positief over de uitgebreide en duidelijk feedback die studenten ontvangen. De commissie vindt het niveau van de scripties die zij gezien heeft over het algemeen adequaat. Op basis van de scripties die zij heeft ingezien en de informatie die zij heeft ontvangen over de werkzaamheden van afgestudeerden stelt de commissie vast dat de beoogde eindkwalificaties van de masteropleiding worden gerealiseerd.

3.3. Conclusie

Masteropleiding Onderwijswetenschappen: de commissie beoordeelt Standaard 3 als **voldoende**.

Algemeen eindoordeel

Het eindoordeel over de *Masteropleiding Onderwijswetenschappen* is **voldoende**.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Curricula Vitae van de leden van de visitatiecommissie

Prof. dr. J. J. G. Van Merriënboer (voorzitter) is hoogleraar Learning and Instruction bij de vakgroep Educational Development and Research en onderzoeksdirecteur van de Graduate School of Health Professions Education (SHE) van Maastricht University. Hij is eerder werkzaam geweest bij de Universiteit Twente (1984-1997), waar hij in 1990 Cum Laude promoveerde, en de Open Universiteit Nederland (1998-2009), waar hij als hoogleraar verantwoordelijk was voor het opzetten van een onderwijskundig onderzoeksprogramma. Hij was tot 2012 Onderwijsdirecteur en Wetenschappelijk Directeur van het Interuniversitair Centrum voor Onderwijswetenschappen (ICO) en is momenteel interim-voorzitter van de Programmaraad voor het Onderwijsonderzoek (PROO) van NWO. Zijn onderzoek richt zich op het ontwerpen van onderwijs en opleidingen, complex leren, en het educatief gebruik van ICT. Zijn meermalen bekroonde vier-componenten instructie-ontwerpmodel (4C/ID) wordt (inter)nationaal veel gebruikt voor cursus- en curriculumontwikkeling. Hij publiceerde verschillende Engelstalige boeken (vertaald in het Koreaans, Chinees, Spaans en Nederlands) en meer dan 150 artikelen in internationale tijdschriften. Hij is Associate Editor van het tijdschrift *Learning and Instruction* en lid van de redactieraad van een groot aantal andere tijdschriften.

Prof. dr. P. Van Petegem (vice-voorzitter) is gewoon hoogleraar Onderwijskunde aan het Instituut voor Onderwijs- en Informatiewetenschappen van de Universiteit Antwerpen. Hij leidt er de onderzoeksgroep EduBRON (www.edubron.be) en het Expertisecentrum Hoger Onderwijs (www.ua.ac.be/echo). De rode draad doorheen zijn onderzoek is evaluatie, en dit zowel op microniveau (bv. onderzoek naar leerconcepties en –patronen bij leerlingen en studenten), op mesoniveau (ontwikkeling van instrumenten voor zelfevaluatie van scholen, de relatie tussen interne en externe evaluatie van scholen, onderwijsvernieuwingprojecten), als op macroniveau (implementatie van beleid inzake gelijke onderwijskansen, participatie, internationaal vergelijkend onderzoek naar procesindicatoren). Zijn onderwijsopdracht situeert zich in het masterprogramma opleidings- en onderwijswetenschappen en in de eerste graadlerarenopleiding. Hij publiceerde verschillende boeken, artikels in internationale tijdschriften en hij is reviewer voor tal van internationale tijdschriften. Hij is Editor van het tijdschrift *Studies in Educational Evaluation* en hij is lid van de redactie van een aantal tijdschriften.

Prof. dr. M. Valcke is hoogleraar Instructional Sciences en Voorzitter van vakgroep Educational Studies (Onderwijskunde) aan de Universiteit Gent. Voordien was hij tien jaar werkzaam aan de Open Universiteit Nederland. Zijn onderzoeksterrein is vooral toegespitst op open en afstandsleren, de innovatie van Hoger Onderwijs, kwaliteitszorg (performance indicatoren studies) en het geïntegreerde gebruik van informatie en communicatietechnologieën. Vanuit deze oriëntatie participeert hij aan een groot aantal visitaties in binnen- en buitenland. Hij benadrukt vooral evidence-based teaching en learning strategieën. Naast betrokkenheid in opleidingen in Vlaanderen is hij gastprofessor aan de Beijing Normal University en gastdocent in verschillende masteropleidingen in Nederland. Hij is betrokken in een groot aantal nationale en internationale onderzoeken en (ontwikkelings-)samenwerkingsprojecten in Europa, Afrika en Latijns-Amerika. Naast projecten voor de Europese Gemeenschappen voerde hij consultancy activiteiten uit voor de Wereldbank, opdrachten voor nationale overheden, samenwerkingsprojecten met privé-bedrijven, enzovoort. Hij is voorzitter van de adviesraad Studiekeuze123 bij SURF en nauw betrokken bij de Nationale StudentenEnquête. Onderzoeksmatig is hij betrokken bij FWO, NWO, SSHRC (Canada). Hij publiceerde verschillende boeken, artikelen in internationale tijdschriften en is editor/reviewer in een groot aantal tijdschriften, waaronder *Computers in*

Human Behavior, Computers & Education, Journal of the Learning Sciences, Learning & Instruction, Internet & Higher Education.

Prof. dr. J. Elen is gewoon hoogleraar Onderwijs- en Opleidingskunde en vicedecaan onderwijs van de Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen aan de KU Leuven. Hij promoveerde aan de KU Leuven in 1993 en was nadien diensthoofd van de onderwijskundige dienst van de KU Leuven (de Dienst Universitair Onderwijs). Hij is thans verantwoordelijk voor inleidende colleges Instructiepsychologie en –technologie en verdiepende colleges rond educatieve technologie en educatief ontwerpen. Tussen 2006 en 2010 was hij coördinator van het expertisenetwerk van de lerarenopleidingen ‘School of Education’. Zijn onderzoek situeert zich op het vlak van het feitelijk gebruik door studenten van leeromgevingen en de wijze waarop dit kan worden aangestuurd, de integratie van onderzoek en onderwijs en de impact daarvan op kritisch denken. Hij is Associate Editor van *Instructional Science* en lid van de redactieraad van tal van tijdschriften.

Prof. Dr. Regina H. Mulder is sinds 2004 hoogleraar Allgemeine Pädagogik (Educational Science and Pedagogy) aan de University of Regensburg. Daarvoor was zij adjunct directeur van het universitair onderzoeksinstituut RISBO (EUR). Zij is gepromoveerd op de ontwikkeling en evaluatie van complexe leeromgevingen in het beroepsonderwijs. Daarna heeft zij veel (opdracht)onderzoek in met name het beroepsonderwijs verricht voordat zij naar Regensburg vertrok. Haar onderzoek richt zich op een grote diversiteit aan thema’s op het gebied van ‘Vocational Education and Training and Learning in Organisations’, waarover zij publiceert in internationale tijdschriften en boeken. Zij is in meerdere editorial boards (waaronder *Educational Research Review*, *HRD-I*, *European Journal of Training and Development* and (occasional) reviewer voor o.a. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, *Vocations and Learning* and *High Ability Studies*. Zij heeft deelgenomen aan het internationale COST programma (1999-2004) en is momenteel EARLI SIG Coordinator. Zij was drie jaar lang lid van de NWO beoordelingscommissie voor het VICI-programma en sinds vele jaren reviewer voor NWO-PROO. Zij heeft in Regensburg de Bachelor en Masterstudies opgezet en een international Master (met University of Turku). Momenteel begeleidt zij 14 promotietrajecten. Aan de universiteit van Regensburg was zij decaan van de faculteit, en is momenteel (gekozen) lid van de senaat (universiteitsraad). Zij heeft deelgenomen aan meerdere visitatiecommissies in verscheidene landen (Hungary/UK; Germany, NL).

Drs. B. Zandsteeg is opleidingskundig consultant bij TriamFloat sinds 2001. Van 2007 tot 2011 vervulde zij de functie van businessmanager, eerst in de branche onderwijs, daarna in de industrie en tot slot in de zorgsector. Vanaf 1 september 2011 is zij ook docent Onderwijskunde aan de Universiteit Utrecht. Haar expertise gebieden zijn (competentiegerichte) leeromgevingen en toetsen, faciliteren van organisatieleren. Zij is momenteel met name werkzaam als adviseur in de zorgsector en adviseert organisaties veelal op gebied van strategisch opleiden en positioneren van leren. Zij studeerde Medische Biologie en later ook Onderwijskunde aan de Universiteit Utrecht. Zij schrijft voor bijvoorbeeld *Opleiding & Ontwikkeling*. Zij is lid van de werkveldadviescommissie van de opleiding Opleidingskunde van de Hogeschool Arnhem Nijmegen.

Drs. S. Langerak is business manager bij TriamFloat; een onderwijskundig adviesbureau. Voorheen is zij zelf als consultant bij TriamFloat werkzaam geweest en daarvoor 10 jaar als onderwijskundige in het HBO. Zij richt zich op het acquireren van onderwijskundige opdrachten in het (beroeps)onderwijs, waarbij zij de match maakt tussen de vraag van de klant en de ervaring en expertise van de consultants. Zij stuurt tevens een team van

onderwijskundigen aan dat als consultant werkzaam is bij TriamFloat. Inhoudelijke focus van de dienstverlening in het onderwijs ligt op curriculumontwerp en onderwijs. Tevens ligt veel nadruk op de kwaliteit van toetsing en het professionaliseren van betrokkenen in het proces van examineren en toetsen. Kwaliteitszorg is tevens een speerpunt in de begeleiding van opleidingen en onderwijsinstellingen. Het betreft de kwaliteit op opleidingsniveau en de kwaliteit van het kwaliteitssysteem van een onderwijsinstelling. Naast haar rol als business manager is voert zij soms opdrachten uit bij klanten. Dit betreft met name vraagstukken op het gebied van accreditatie van bestaande en nieuwe opleidingen.

P.J. Smits is student van de bacheloropleiding Onderwijskunde en pre-masteropleiding Communication Studies aan de Universiteit Twente. Hij heeft voornamelijk affiniteit met moderne media-toepassingen in educatie. Tijdens zijn studie is hij actief geweest in diverse besturen en commissies van onder andere een studievereniging, heeft hij zitting genomen in de Faculteitsraad van de faculteit Gedragswetenschappen en is hij voor diverse diensten van de Universiteit Twente student-assistent geweest. Daarnaast was hij portefeuillehouder educatie bij de ontwikkeling van de serious game Wettenstrijd en is hij in 2010 zijn eigen onderneming Syndesign gestart.

T. Hoogerwaard BSc is student van de masteropleiding Onderwijskundig Ontwerp en Advisering aan de Universiteit Utrecht. Hiervoor heeft zij aan dezelfde instelling de bacheloropleiding Onderwijskunde afgerond. Tijdens haar studie heeft zij als studentlid zitting gehad in verschillende bestuurlijke gremia zoals de opleidingscommissie Onderwijskunde, het managementteam Onderwijskunde en de Board of Studies Undergraduate School Social and Behavioral Sciences. Daarnaast heeft zij ervaring als student-assistent in het onderwijs van verschillende onderwijskundige cursussen.

Bijlage 2: Bezoekprogramma

17 juni 2012		
18.00	21.00	Startbijeenkomst + diner
18 juni 2012		
08.30	09.30	Management Prof. dr. Rob Koper Hoogleraar-directeur CELSTEC Prof. dr. Els Boshuizen Opleidingsdirecteur Prof. dr. Saskia Brand-Gruwel Plaatsvervangend opleidingsdirecteur
09.30	10.30	Studenten Mevr. Maritza Gerritsen Student Mevr. Josien Mennen Student Dhr. Nikolaas Arts Student Mevr. Lisbeth Van Hecke Student Dhr. Léon Lemmens Student Dhr. Hans van 't Zelfde Student
10.30	11.15	Docenten en mentor Dr. Jo Boon Scriptiebegeleider Dr. Marcel van der Klink Scriptiebegeleider Dr. Olga Firssova Docent Drs. Willeke Kerstjens Docent Drs. Brigitte de Craene Mentor
11.15	11.30	Pauze
11.30	12.00	Opleidingscommissie Dr. Sandra Wetzels Voorzitter FOC Drs. Leo Wagemans Docentlid FOC Dhr. Ruud van Zon Student-lid FOC
12.00	12.45	Lunch
12.45	13.30	Commissie voor de Examens en Facultaire Toets Commissie Dr. Aart Mudde Lid CvE Mr. Miewies Stijnen Ambtelijk secretaris CvE Dr. Maurice de Volder Examinator en lid FTC Dr. Olga Firssova Examinator en lid FTC Dr. Sandra Wetzels Examinator
13.30	14.00	Alumni en Raad van Advies Sara Diederens MSc (alumnus) Germaine Drieskens MSc (alumnus) Hanneke Theelen MSc (alumnus) Mevr. Yvonne Moerman (voorzitter Raad van Advies) Merel Quekel MSc (alumnus en lid Raad van Advies)
14.00	14.30	Voorbereiden eindgesprek
14.30	15.30	Management Prof. dr. Rob Koper Hoogleraar-directeur CELSTEC Prof. dr. Els Boshuizen Opleidingsdirecteur Prof. dr. Saskia Brand-Gruwel Plaatsvervangend opleidingsdirecteur
15.30	17.30	Opstellen bevindingen
17.30	17.45	Mondelinge rapportage
17.45	18.15	Borrel

Bijlage 3: Domeinspecifiek referentiekader Onderwijskunde

Inleiding

In dit document wordt een referentiekader voor de discipline Onderwijskunde gepresenteerd. Daarbij is gestart vanuit het referentiekader zoals gepresenteerd in het visitatierapport uit 2006 (QANU, 2006). De huidige stand van zaken in de discipline vertoont grote overeenkomsten met die van vijf jaar geleden, hoewel er wel een paar verschuivingen waar te nemen zijn (zoals ook verwoord in het rapport van commissie de Graaf).

Hierna wordt een beschrijving gegeven van het kennisdomein van de onderwijskunde en wordt een overzicht gegeven van de domeinen waarop kennis, inzicht en vaardigheden van een onderwijskundige worden verondersteld. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de bachelor- en masterafgestudeerde.

Het vakgebied Onderwijskunde

Onderwijskunde is een wetenschappelijke discipline waarbinnen bestudeerd wordt hoe en onder welke condities leerprocessen verlopen en waarbinnen producten of processen ontworpen en onderzocht worden met als doel leerprocessen te bevorderen. Daarbij worden verschillende niveaus onderscheiden: micro, meso en macro. Bovendien kan dit zich in verschillende contexten afspelen, zowel binnen het onderwijs als binnen arbeidsorganisaties.

Op het microniveau gaat het om de lerende. Hier staat centraal het onderzoeken en het ontwikkelen, implementeren en evalueren van onderwijs- en leerprocessen, van curricula en van leeromgevingen binnen scholen of arbeidsorganisaties, en in toenemende mate in zelforganiserende omgevingen. Op het mesoniveau gaat het om leiderschap aan en organisatie en inrichting van scholen, instituten, en relatienetwerken. Het macroniveau betreft het landelijk of internationaal niveau. Daar worden het onderwijsbeleid en de relatie tussen onderwijs en maatschappij (loopbanen, arbeidsmarkt) of tussen leren en werken bestudeerd.

De discipline heeft een sterk multidisciplinair karakter en een breed toepassingsgebied (zie vergelijkende analyse van het Nuffic, 2005). Die multidisciplinariteit komt o.a. tot uitdrukking in de Nederlandstalige en Engelse naamgevingen van de opleiding die in het Croho onder het label Onderwijskunde worden geschaard: Onderwijskunde, Onderwijswetenschappen, Educational Sciences en Learning Sciences.

Zowel nationaal als internationaal zijn er vijf hoofdgroepen opleiding te onderscheiden:

- Onderwijskundeopleiding met sterke wortels in de pedagogische wetenschappen;
- Ontwerpgerichte onderwijskundige opleiding die zijn voortgekomen uit de ontwikkelingen op het gebied van onderwijsmedia en -technologie en het systematisch ontwerpen van instructie;
- Onderwijskundeopleiding met sterke wortels in beleid- en organisatiewetenschap;
- Onderwijskundeopleiding die gesitueerd zijn in het veld van de *'Human Resource Development'* (HRD);
- Onderwijskundeopleiding met een focus op vragen ten aanzien van curriculum, leeromgeving en leraar.

De historische achtergrond werkt door in de inhoud, organisatie en vormgeving van de opleiding, evenals recente tendensen in het onderwijs, het onderzoek en de samenleving. De maatschappelijke zorg om de kwaliteit van het onderwijs heeft o.a. geleid tot een roep om

meer evidence-based onderwijs, hetgeen tot het initiatief TIER¹ heeft geleid. Iets vergelijkbaars geldt voor de veranderingen in de bevolkingssamenstelling in de grote steden, hetgeen o.a. heeft geleid tot de inrichting van een opleiding pedagogiek en onderwijskunde aan de EUR². Ook heeft zich in de afgelopen jaren een onderzoeksrichting uitgekristalliseerd die wordt aangeduid met 'Learning Sciences'³, waarin de scope expliciet wordt verbreed naar vraagstellingen rond leren buiten de onderwijssetting. Wereldwijd tooien zo'n 20 instituten zich met deze naam, waaronder twee in Nederland. Deze tendens wordt mede gevoed door subsidieprogramma's van de EU in het kader van de FP6 en FP7 programma's die gericht zijn op het ontwerp en de instrumentatie van deze processen.

De aan deze richtingen verbonden opleiding zijn doorgaans op heel verschillende wijzen georganiseerd en vormgegeven. De opleiding in het domein Onderwijskunde kennen daarom vele accenten en specialismen, zowel binnen de bachelorprogramma's als de masterprogramma's. Ook de namen van de opleiding verschillen. In de rest van deze tekst zal worden gesproken over 'de onderwijskunde'.

Bij het onderzoeken van onderwijskundige thematieken of het ontwikkelen van onderwijskundige producten worden wetenschappelijke inzichten toegepast (methoden, theorie, empirie) uit onder andere de disciplines pedagogiek, sociologie, psychologie, neuroscience, economie, organisatiekunde en rechtswetenschappen, informatica en ontwerpwetenschappen.

In hun werkwijze dienen onderwijskundigen cognitief en metacognitief met wetenschappelijke kennis en inzichten te kunnen omgaan, en die adequaat te kunnen toepassen in onderzoek en in de oplossing van problemen binnen de praxis waarin of ten behoeve waarvan zij werkzaam zullen zijn. Ze hebben een kritische en onderzoekende houding tegenover verschijnselen en gebeurtenissen in onderwijs en opleiding, mede in hun maatschappelijke context. In zowel wetenschappelijk onderzoek als de praxis wordt vaak samengewerkt, mede vanwege de grote complexiteit van de maatschappelijke werkvelden onderwijs en opleiding, en de hoge omloopsnelheid van informatie.

Het onderzoek stoelt onder meer op de (toegepaste) methodenleer en statistiek, naast de binnen de Onderwijskunde ontwikkelde onderzoeksmethoden waaronder ook ontwerpgericht onderzoek. De gebruikte methoden van onderzoek (methodologie, kwalitatieve en kwantitatieve analysetechnieken) zijn grotendeels ontleend aan de bijdragende wetenschappen; daarnaast zijn binnen de onderwijskunde speciale methoden, waaronder ontwerpgericht onderzoek, en werkwijzen ontwikkeld.

Het niveau van de afgestudeerden

In deze paragraaf wordt onderscheid gemaakt tussen het eindniveau van de masteropleiding. De eisen t.a.v. de bachelorafgestudeerden betreffen de breedte van het domein. Onderwijskundigen die op mastersniveau werken, hebben zich doorgaans verdiept in een van de deeldomeinen en kenmerken zich door een grotere mate van zelfstandigheid, kunnen omgaan met hogere mate van complexiteit, samenwerken met en/of (bege)leiden van mensen met verschillende (multidisciplinaire) taken binnen projecten, en de mate waarin zij in staat zijn tot transfer van hun kennis en vaardigheden naar nieuwe situaties.

¹ De daarbij behorende masteropleiding is niet betrokken bij deze accreditatieronde.

² Ook niet betrokken bij deze accreditatieronde.

³ De vertaling Leerwetenschappen is ongebruikelijk vanwege de ambiguïteit. De commissie De Graaf heeft gekozen voor de term OnderwijsLeerwetenschappen om het hele gebied te omschrijven.

Bacheloropleiding

Algemene eisen met betrekking tot afgestudeerden zijn de volgende.

Kennis en inzicht

De onderwijskundige heeft kennis van en inzicht in:

- de ondersteunende wetenschappen pedagogiek, (onderwijs)psychologie, neurowetenschappen (onderwijs)sociologie en (wetenschaps)filosofie en ethiek in het algemeen en in het bijzonder toegepast op onderwijskundige vraagstukken en ethische vraagstukken in het onderwijs en binnen opleiding;
- curriculumtheorie (curriculumconcepten, strategieën voor curriculumontwikkeling);
- instructietheorie (leerpsychologie, instructie-ontwerp, het inrichten van leerprocessen);
- evaluatie en assessment (beoordelen van leerprocessen en -prestaties, programmaevaluatie, bepalen van de resultaten van leerprocessen);
- leren en opleiden in arbeidsorganisaties (waaronder scholen);
- implementatie van veranderingen en vernieuwingen (in het licht van docent-, curriculum-, en schoolontwikkeling);
- de inrichting van het onderwijs in Nederland en de geschiedenis van opvoeding en onderwijs (het Nederlandse schoolstelsel, en het actuele onderwijsbeleid);
- het gebruik van ICT in het onderwijs of binnen leersituaties binnen arbeidsorganisaties;
- het onderwijs als organisatie ((theorieën over) schoolorganisatie en -management, beleid en innovatie);
- de rol van de docent of trainer als primaire factor bij het realiseren van onderwijsleeromgevingen en het ondersteunen van lerenden op vele gebieden;
- professionalisering van docenten in het kader van kwaliteitsbevordering en organisatieontwikkeling;
- interactieprocessen in leergroepen (zoals schoolklassen, teams, etc).
- Op het gebied van de methoden en technieken van sociaal-wetenschappelijk onderzoek heeft de onderwijskundige kennis van en inzicht in:
 - het begrippenapparaat dat wordt gebruikt in het sociaal-wetenschappelijk onderzoek in het algemeen en met betrekking tot de eigen discipline (de empirische cyclus, variabelen, onderzoeksontwerpen, populatie en steekproeven);
 - de beschrijvende statistiek en de toetsende statistiek;
 - methoden van dataverzameling en -verwerking (zowel kwalitatieve als kwantitatieve methoden);
 - onderzoeksontwerpen (zoals experimentele en quasi-experimentele designs, ontwerpgericht onderzoek, case studies, correlatieve designs en beschrijvend onderzoek).

Vaardigheden

De domeinspecifieke eisen zijn geformuleerd in termen van kennis en inzicht. Van afgestudeerde bachelors wordt verwacht dat ze die kennis en inzicht zodanig beheersen dat ze deze kunnen toepassen in de beroepspraktijk. Dat betekent dat de afgestudeerde moet beschikken over:

- Het vermogen om verkregen onderzoeksbevindingen op realistische wijze te kunnen beoordelen op nut en bruikbaarheid in de onderwijswerkelijkheid;
- Het vermogen om resultaten van (toegepast) onderzoek duidelijk te rapporteren en te presenteren;

- Het vermogen om leerprestaties te analyseren;
- Het vermogen om onderwijskundige problemen in school- en arbeidsorganisaties te analyseren, en hiervoor oplossingen te ontwerpen in samenwerking met relevante stakeholders (o.m. management, docenten of trainers).
- Het vermogen om samen te werken met mensen met een andere disciplinaire achtergrond.

De academische vaardigheden (zoals schriftelijke en communicatieve vaardigheden, reflecteren, bijdragen aan kennisontwikkeling) worden gezien als eisen die aan het wetenschappelijk onderwijs in het algemeen worden gesteld en worden weerspiegeld in de Dublin-descriptoren. Ze worden dus niet apart in de domeinspecifieke eisen opgenomen, maar dienen op dezelfde wijze beheerst te worden.

Masteropleiding

Binnen het domein waarvoor de master opleidt wordt inhoudelijke verdieping gegeven op een of meerdere deeldomeinen van de onderwijskunde. De richting waarin kan per opleiding verschillen. Omdat deze opleiding een verdere profilering vormen op een of meerdere deeldomeinen, worden voor de masteropleiding Onderwijskunde geen minimale domeinspecifieke eisen geformuleerd. Hieronder wordt wel een indicatie gegeven van het niveau dat moet worden bereikt.

Kennis en inzicht

De afgestudeerde moet in staat zijn om:

- Problemen uit de beroepspraktijk te vertalen naar onderzoekbare vraagstellingen ten behoeve van verdere kennis- en praxisontwikkeling;
- De onderzoeksvragen empirisch onderzoekbaar te maken, een onderzoeksmethodiek uit te werken en het onderzoek uit te voeren;
- De resultaten van het onderzoek te betrekken op eerder empirisch onderzoek uit de onderwijskunde; vanuit filosofisch en ethisch perspectief te reflecteren op het onderzoek.
- Ontwerp-vraagstukken kunnen oplossen, rekening houdend met implementatie en evaluatie.

Vaardigheden

Zoals al eerder geschetst, kenmerken onderwijskundigen die op mastersniveau werken zich door een grotere mate van zelfstandigheid dan bachelorafgestudeerden, kunnen ze omgaan met een hogere mate van complexiteit en zijn ze (beter) in staat tot het vertalen van hun bevindingen naar nieuwe kennis en naar nieuwe toepassingen in het werkveld ten behoeve van het faciliteren van leren.

Bijlage 4: Eindkwalificaties

Kwalificaties oriënterende fase:

Onderzoekcompetentie	Ontwerpcompetentie
DD1 Kennis en inzicht	
<ul style="list-style-type: none"> • heeft kennis van de visies, verschillende gezichtspunten en perspectieven die zich in de onderwijswetenschappen hebben ontwikkeld. • heeft kennis van beginselen van academisch schrijven. 	<ul style="list-style-type: none"> • heeft kennis van de visies, verschillende gezichtspunten en perspectieven die zich in de onderwijswetenschappen hebben ontwikkeld. • heeft kennis van beginselen van academisch schrijven.
DD2 Toepassing van kennis en inzicht	
<ul style="list-style-type: none"> • is in staat een actueel onderzoeksthema op het terrein van de onderwijswetenschappen te analyseren en een overzicht te maken van mogelijke vraagstellingen, onderzoeksmethoden en resultaten. 	<ul style="list-style-type: none"> • is in staat een actueel onderzoeksthema op het terrein van de onderwijswetenschappen te analyseren en de implicaties voor het ontwerp en de onderwijspraktijk te beschouwen in een essay.
DD3 Oordeelvorming	
<ul style="list-style-type: none"> • is in staat wetenschappelijke bronnen te analyseren, een oordeel te vormen over de bruikbaarheid van bronnen en de informatie te verwerken in een onderzoeksverslag. 	<ul style="list-style-type: none"> • kan over de competenties van onderzoeker en ontwerper reflecteren.
DD4 Communicatie	
<ul style="list-style-type: none"> • kan onderwijskundige onderwerpen zowel mondeling als schriftelijk in kaart brengen en beschouwen in een werkstuk, een presentatie geven aan medestudenten en de onderwerpen bediscussieren. 	<ul style="list-style-type: none"> • kan onderwijskundige onderwerpen zowel mondeling als schriftelijk in kaart brengen en beschouwen in een werkstuk, een presentatie geven aan medestudenten en de onderwerpen bediscussieren.
DD5 Leervaardigheden	
<ul style="list-style-type: none"> • kan eigen ambities en doelen formuleren en daarover samen met een begeleider reflecteren. • kan eigen leerstijl en strategie kritisch evalueren en waar nodig lessen formuleren voor het verbeteren ervan. • kan eigen schrijfstrategie kritisch evalueren. • kan een studieplanning maken, keuzes onderbouwen en het realiteitsgehalte evalueren. • kan schriftelijk feedback geven aan medestudenten. • kan feedback van de docent en medestudenten ontvangen en verwerken. 	<ul style="list-style-type: none"> • kan eigen studie plannen, over de studievoortgang en eigen studietoepak reflecteren, knelpunten analyseren en oplossen (met ondersteuning).

Kwalificaties funderende fase:

Onderzoekskompetentie	Ontwerpcompetentie
DD1 Kennis en inzicht	
<ul style="list-style-type: none"> • heeft kennis van de principes van een systematische gegevensverzameling in een observatie. • kent principes van een systematische evaluatie van een onderwijsontwerp. • kan de kenmerken van kwantitatief en kwalitatief onderzoek vergelijken, de verschillende typen onderzoeksdesigns onderscheiden en de kenmerken van een bepaald onderzoeksdesign beschrijven. • bouwt kennis op van onderzoeksmethoden en werkwijzen door middel van het bezoeken en kritisch beschouwen van wetenschappelijke conferenties over onderwijskundige trends en onderwijskundig onderzoek. 	<ul style="list-style-type: none"> • heeft kennis van de theoretische uitgangspunten van de behavioristische, de cognitivistische en de constructivistische visie, en de respectievelijke instructiebenaderingen. • kan de behavioristische, de cognitivistische en de constructivistische uitgangspunten beschrijven. • kan onderwijssituaties en onderwijsontwerp beschouwen op leer- en instructietheoretische kaders en het onderwijskundig referentiekader. • heeft kennis van de nieuwe onderwijskundige trends en thema's door middel van het bezoeken en kritisch beschouwen van conferenties.
DD2 Toepassing van kennis en inzicht	
<ul style="list-style-type: none"> • kan systematisch een onderwijssituatie observeren en gegevens verkregen in de observatie verzamelen, analyseren en toetsen aan het referentiekader. • kan een evaluatieplan maken en een evaluatie van een instructieontwerp uitvoeren. 	<ul style="list-style-type: none"> • kan instructieprincipes, gerealiseerd in een leer- en instructiesituatie, afleiden, beschrijven en bespreken op de consequenties voor deze bepaalde leer- en instructiesetting. • kan een onderwijssituatie systematisch analyseren op leer- en instructietheoretische principes en uitgangspunten.
DD3 Oordeelvorming	
<ul style="list-style-type: none"> • kan een verantwoorde keuze maken voor een research design en een concreet onderzoeksdesign, een beargumenteerd ontwerp maken voor een concreet onderzoeksdesign en onderzoeksdesigns kritisch evalueren en daarbij op academische wijze met bronnen omgaan. • kan onderwijskundige trends en conferenties over o.a. onderwijskundig onderzoek kritisch evalueren en reflecteren op de plaats van een onderzoek in het wetenschappelijk debat en de implicaties van een onderzoek voor de praktijk. 	<ul style="list-style-type: none"> • kan op een systematische wijze instructie ontwerpen gebruikmakend van het System Approach Model van Dick, Carey en Carey. • kan kritisch op onderwijskundige trends reflecteren, de boodschap van conferentiesprekers kritisch evalueren en een waardeoordeel onderbouwen aan de hand van de literatuur en praktijkkennis.
DD4 Communicatie	
<ul style="list-style-type: none"> • kan een rapportage van een systematische observatie van een onderwijssituatie en een evaluatie van ontworpen instructie schrijven conform de eisen gesteld aan academisch schrijven. • kan zijn of haar standpunt op constructieve wijze communiceren. • kan in een wetenschappelijke recensie verslag doen van een wetenschappelijke conferentie en een kritische evaluatie geven van de gepresenteerde onderwijskundige trends. 	<ul style="list-style-type: none"> • kan werkstukken en rapporten schrijven die voldoen aan de eisen gesteld aan academisch schrijven. • kan in een wetenschappelijke recensie verslag doen van een wetenschappelijke conferentie en een kritische evaluatie geven van de gepresenteerde onderwijskundige trends.
DD5 Leervaardigheden	
<ul style="list-style-type: none"> • kan eigen leervragen formuleren, beantwoorden en kritisch reflecteren op de meerwaarde van de nieuwe kennis en 	<ul style="list-style-type: none"> • kan op de leer- en onderriservaring reflecteren . • kan eigen leervragen formuleren,

<ul style="list-style-type: none"> inzichten in het licht van de eigen leervragen. ontwikkelt een academische attitude door deel te nemen aan een academische activiteit zoals wetenschappelijke conferenties. 	<p>beantwoorden en kritisch reflecteren op de meerwaarde van de nieuwe kennis en inzichten in het licht van de eigen leervragen.</p> <ul style="list-style-type: none"> ontwikkelt een academische attitude door deel te nemen aan een academische activiteit zoals wetenschappelijke conferenties.
--	--

Kwalificaties verdiepende fase:

Onderzoekscompetentie	Ontwerpcompetentie
DD1 Kennis en inzicht	
<ul style="list-style-type: none"> heeft kennis van Educational Design Research (EDR) als onderzoeksbenadering in onderwijsonderzoek en van het wetenschappelijk debat tussen de traditionele (vaak experimentele) onderzoeksbenadering en EDR. 	<ul style="list-style-type: none"> kan omschrijven wat het 4C/ID-model is, waaruit het bestaat en hoe het werkt. kan de 4 componenten en de 10 ontwerpstappen uit het model benoemen en per ontwerpstep de voornaamste toegepaste ontwerpprincipes herkennen of beschrijven. is in staat aan te geven voor welk type instructieontwerpproblemen het 4C/ID-model wel of niet geschikt is en waarom.
<ul style="list-style-type: none"> heeft kennis opgebouwd van het competentiebegrip en aanpalende begrippen. kan aangeven op welke wijze bepaald kan worden welke competenties de kern vormen van een beroep of een deskundigheid en op welke wijze validatie daarvan kan plaatsvinden. heeft inzicht in hoe effecten van een omgeving op leerprestaties en leerprocessen van leerlingen / studenten kunnen worden gemeten. 	<ul style="list-style-type: none"> kan een aantal kernbegrippen met betrekking tot kwaliteit van onderwijs hanteren. kan beschrijven wat de belangrijkste kwaliteitsmodellen inhouden. kan reflecteren op het begrip kwaliteit van onderwijs vanuit de perspectieven van de verschillende belanghebbenden en vanuit de verschillende visies op wat kwaliteit is. heeft inzichten in de trends in het denken over leren en onderwijs ondersteund door ICT. heeft kennis van modellen voor analyse en onderwijsontwerp van e-learning. weet welke actoren betrokken zijn bij de implementatie van innovatief onderwijs en welke factoren een rol spelen bij de implementatie van onderwijsinnovaties. kan innovaties analyseren en onderwijssituaties doorlichten op de mate van innovatiegerichtheid. is vertrouwd geraakt met praktijkvoorbeelden van onderwijsinnovaties en de implementatie daarvan voor een zelfgekozen sector.
DD2 Toepassing van kennis en inzicht	
<ul style="list-style-type: none"> kan aan de hand van een specifieke onderzoeksvraag een onderzoek opzetten in de traditie van EDR. 	<ul style="list-style-type: none"> kan een eigen instructieprobleem formuleren en voor dit probleem met behulp van het 4C/ID- model een compleet ontwerp maken.
<ul style="list-style-type: none"> is in staat het competentiebegrip en onderliggende theorie(en) /modellen in een bestaande (competentiegerichte) leeromgeving te toetsen en te concretiseren. is in staat om gegeven een bepaalde omgeving een beargumenteerde onderzoeksopzet te maken voor de wijze waarop het effect ervan kan worden gemeten en is in staat dergelijke instrumenten te ontwikkelen. 	<ul style="list-style-type: none"> kan het externe en interne kwaliteitszorgsysteem in kaart brengen en een sterkte-zwakte analyse uitvoeren. kan zich op basis van de verzamelde informatie een beeld vormen van het kwaliteitszorgsysteem van een onderwijsinstelling. kan op basis van een analyse van een leersituatie een herontwerp maken en vanuit de theorie onderbouwen. kan op basis van ontwerpspecificaties een onderwijsontwerp realiseren met behulp van

	<p>zelfgekozen tools of een leeromgeving.</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan onderwijskundige projecten uitvoeren. • is in staat een voorstel voor implementatie te maken van een afgebakend geheel van innovatief onderwijs.
DD3 Oordeelvorming	
<ul style="list-style-type: none"> • kan suggesties doen voor verbetering van de onderzoekskwaliteit en verhoging van de bruikbaarheid van onderzoek. • is in staat een onderzoek kritisch te evalueren op wetenschappelijke criteria en kan de hantering van deze wetenschappelijke criteria in de onderzoekspraktijk onderbouwen. • kan reflecteren op de plaats van een onderzoek in het wetenschappelijk debat en de bruikbaarheid voor de praktijk. • kan suggesties formuleren voor vervolgonderzoek. 	<ul style="list-style-type: none"> • kan een reflectie op het toepassen van het model op dit ontwerpprobleem schrijven waarin summatief beredeneerd wordt of en in welke mate het ontwerpprobleem door het ontwerp werd opgelost. • kan het gemaakte ontwerp evalueren op implementeerbaarheid met behulp van stakeholders.
<ul style="list-style-type: none"> • kan keuzen en voorstellen voor advies relateren aan reële situaties en beperkingen daarvan, en deze onderbouwen en expliciteren. • is in staat zich op basis van op systematische wijze verzamelde gegevens een beeld te vormen van de competentiegerichtheid van een omgeving. 	<ul style="list-style-type: none"> • kan de relatie leggen tussen de kwaliteitsmodellen die in het bedrijfsleven zijn ontwikkeld en de modellen en indicatoren die uit het schooleffectiviteitsonderzoek naar voren zijn gekomen.
DD4 Communicatie	
<ul style="list-style-type: none"> • kan een duidelijke, goed gestructureerde presentatie geven over de beoordeling en kritische evaluatie van een bestaand onderzoeksartikel. 	<ul style="list-style-type: none"> • kan met de stakeholders schriftelijk dan wel mondeling communiceren.
<ul style="list-style-type: none"> • kan op basis van eigen analyses, onderzoeks- en andere gegevens een advies op hoofdlijnen formuleren ter ondersteuning van de ontwikkeling van competentiegericht onderwijs in de context van leven-lang-leren. 	<ul style="list-style-type: none"> • kan een advies formuleren voor het verbeteren van het kwaliteitszorgsysteem. • kan een evaluatieplan opstellen voor het evalueren van een stuk onderwijs. • kan het ontwerp presenteren en bediscussiëren met docenten en medestudenten. • maakt gebruik van networktools en social software toepassingen om met anderen te communiceren.
DD5 Leervaardigheden	
<ul style="list-style-type: none"> • kan goede, constructieve peer feedback geven op een design van een medestudent. • kan een realistische planning maken en verwachtingen voor de cursus formuleren, en hier na afloop op reflecteren. • kan reflecteren op belangrijkste leermomenten. 	<ul style="list-style-type: none"> • kan een persoonlijke reflectie op het gebruik van het model en de leerervaringen tijdens het ontwerpproces geven.
<ul style="list-style-type: none"> • is in staat het onderzoekstraject dat men heeft doorlopen tijdens deze cursus te evalueren en leerpunten te formuleren. 	<ul style="list-style-type: none"> • kan over eigen ontwikkeling en ervaringen op het gebied van e-learning reflecteren. • kan op de voortgang van een project reflecteren.

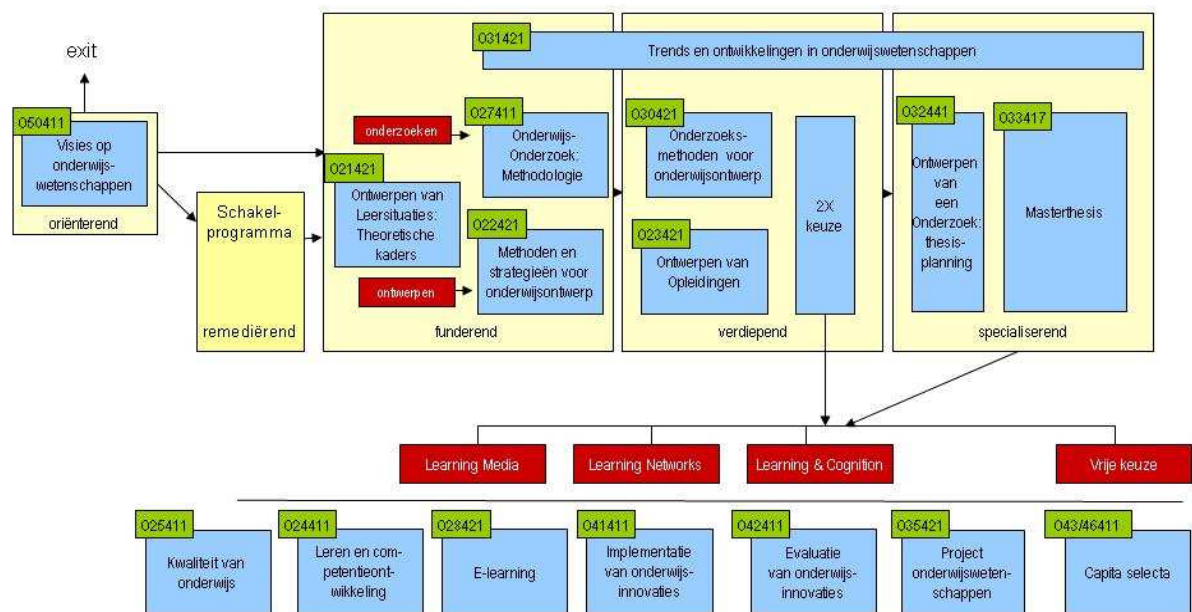
Kwalificaties specialiserende fase (Eindkwalificaties):

Onderzoekscompetentie en Ontwerpcompetentie geïntegreerd
DD1 Kennis en inzicht
<ul style="list-style-type: none">• heeft kennis van en inzicht in de belangrijkste theorieën en de actuele ontwikkelingen daarin op de terreinen van onderwijskunde en leerpsychologie.• heeft kennis van en inzicht in sociaal-wetenschappelijk en ontwerpgericht onderzoek.• heeft kennis van en inzicht in ontwerpmethodieken.• heeft kennis van en inzicht in probleemvelden in het onderwijs.• heeft kennis van en inzicht in instrumentatie van het onderwijs/leerproces.
DD2 Toepassing van kennis en inzicht
<ul style="list-style-type: none">• kan vanuit theoretische kaders instructieprincipes afleiden, en algemene ontwerpmodellen een analyse uitvoeren van een complexe onderwijsvraag of een complex probleem.• kan doelgroepen en instructiebehoeften in kaart brengen, en een plan voor implementatie en evaluatie van het ontwerp opstellen.• kan de instrumentatie van het onderwijsleerproces vanuit didactiek beschouwen, in onderwijskundige ontwerpen realiseren en verantwoorden.• kan vanuit een complex probleem een opzet maken voor een empirisch onderzoek om te komen tot oplossingsrichtingen.• kan zelfstandig een (ontwerpgericht) onderzoek uit te voeren, gegevens te analyseren en te rapporten.
DD3 Oordeelvorming
<ul style="list-style-type: none">• kan theoretische concepten en begrippen door middel van een onderzoek verhelderen, analyseren, en in theoretische en domeinspecifieke kaders positioneren.• kan bronnenonderzoek uitvoeren, analyseren, ordenen en interpreteren.• kan een eigen standpunt formuleren en onderbouwen over de opzet, bruikbaarheid en repliceerbaarheid van eigen en reeds uitgevoerd onderzoek.• kan kritisch reflecteren op keuzen voor ontwerp en onderzoek, rekening houdend met ethische en maatschappelijke implicaties van de overwogen alternatieven.
DD4 Communicatie
<ul style="list-style-type: none">• kan mondeling en schriftelijk helder rapporteren aan opdrachtgevers en vakgenoten volgens daartoe geëigende formats.• toont zich daarbij klantgericht, respectvol en verantwoordelijk ten aanzien van (de belangen van) opdrachtgevers en (diens) cliënten, de wetenschap en de maatschappij..
DD5 Leervaardigheden
<ul style="list-style-type: none">• kan nieuwe ontwikkelingen kritisch beoordelen en zelfstandig nieuwe kennis en vaardigheden verwerven.• is in staat zijn eigen leerbehoeften te herkennen en de bronnen te vinden die kunnen dienen om die behoeften te lenigen.

Eindkwalificaties versus de Dublin Descriptoren

Masterniveau (NVAO)	Koppeling met eindkwalificaties opleiding
<p>1. Kennis en inzicht Heeft aantoonbare kennis en inzicht, gebaseerd op de kennis en het inzicht op het niveau van bachelor en die deze overtreffen en/of verdiepen, alsmede een basis of een kans bieden om een originele bijdrage te leveren aan het ontwikkelen en/of toepassen van ideeën, vaak in onderzoeksverband.</p>	<p>De kennis en inzichten die de studenten opdoen liggen op de gebieden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - onderwijskunde en leerpsychologie - sociaalwetenschappelijk en ontwerpgericht onderzoek - ontwerpmethodieken - probleemvelden in het onderwijs en - instrumentatie van het onderwijs/leerproces. <p>De kennis en inzichten van deze vakgebieden worden op een dusdanige wijze opgedaan dat studenten deze dienen te integreren; zo wordt een basis gevormd voor de uitwerking in de andere descriptoren.</p>
<p>2. Toepassen kennis en inzicht Is in staat om kennis en inzicht en probleemoplossende vermogens toe te passen in nieuwe of onbekende omstandigheden binnen een bredere (of multidisciplinaire) context die gerelateerd is aan het vakgebied; is in staat om kennis te integreren en met complexe materie om te gaan.</p>	<p>Studenten kunnen kennis en inzicht opgedaan vanuit verschillende gebieden toepassen door</p> <ul style="list-style-type: none"> - vanuit theoretische kaders instructieprincipes af te leiden - volgens algemene ontwerpmodellen een analyse uit te voeren van een complex probleem - doelgroepen en instructiebehoeften in kaart te brengen - en een plan voor implementatie en evaluatie van het ontwerp op te stellen. <p>Dit leidt tot het kunnen ontwerpen, realiseren en verantwoorden van onderwijsontwerpen. Tevens zijn studenten in staat om vanuit die complexe problematiek te komen tot het opzetten en uitvoeren van een empirisch onderzoek.</p>
<p>3. Oordeelvorming Is in staat om oordelen te formuleren op grond van onvolledige of beperkte informatie en daarbij rekening te houden met sociaal-maatschappelijke en ethische verantwoordelijkheden, die zijn verbonden aan het toepassen van de eigen kennis en oordelen.</p>	<p>Aan het eind van de opleiding is de student in staat theoretische concepten en begrippen door middel van een onderzoek te verhelderen, te analyseren, en in theoretische en domeinspecifieke kaders te positioneren. Om een oordeel te kunnen vormen is de student in staat bronnenonderzoek uit te voeren en de gevonden informatie te analyseren, ordenen en interpreteren.</p> <p>De student kan een eigen standpunt formuleren en onderbouwen over de opzet, bruikbaarheid en replicerbaarheid van eigen en reeds uitgevoerd onderzoek.</p> <p>De student kan kritisch reflecteren op keuzen voor ontwerp en onderzoek, rekening houdend met ethische en maatschappelijke implicaties van de overwogen alternatieven.</p>
<p>4. Communicatie Is in staat om conclusies, alsmede de kennis, motieven en overwegingen die hieraan ten grondslag liggen, duidelijk en ondubbelzinnig over te brengen op een publiek van specialisten of niet-specialisten.</p>	<p>De student kan deelnemen aan het wetenschappelijk debat en kan mondeling en schriftelijk helder rapporteren aan opdrachtgevers en vakgenoten volgens daartoe geëigende formats en toont zich daarbij klantgericht, respectvol en verantwoordelijk ten aanzien van (de belangen van) opdrachtgevers en (diens) cliënten, de wetenschap en de maatschappij.</p>
<p>5. Leervaardigheden Bezit de leervaardigheden die hem of haar in staat stellen een vervolgstudie aan te gaan met een grotendeels zelfgestuurd of autonoom karakter.</p>	<p>De student kan nieuwe ontwikkelingen kritisch beoordelen en zelfstandig nieuwe kennis en vaardigheden verwerven. De student is in staat zijn eigen leerbehoeften te herkennen en de bronnen te vinden die kunnen dienen om die behoeften te lenigen.</p>

Bijlage 5: Curriculum

Bijlage 6: Kwantitatieve gegevens over de opleiding

Instream en rendement

Jaar	Module-afzet	Instream Master via Schakel-programma	Rechtreekse instroom in Master	Totale instroom Master	Aantal en percentage van totale instroom afgestudeerd eind 2011	Prognose percentage afgestudeerd eind 2012	Aantal en percentage van totale instroom nog actief studierend in de Master begin 2012
2002*	0	0	0	0	0 (0%)	(0%)	0 (0%)
2003	108	30	4	34	2 (5,9%)	3 (8,8%)	2 (5,9%)
2004	336	40	5	45	4 (8,9%)	6 (13,3%)	5 (11,1%)
2005	469	59	10	69	1 (1,5%)	3 (4,4%)	6 (8,7%)
2006	524	55	12	77	8 (10,4%)	8 (10,4%)	13 (19,4%)
2007	631	72	8	80	5 (6,3%)	11 (13,8%)	21 (26,3%)
2008	807	87	18	105	4 (3,8%)	14 (13,3%)	48 (45,7%)
2009	1089	110	18	128	0 (0%)	6 (4,3%)	68 (53,1%)
2010	1018	112	12	124	1 (0,8%)	4 (3,2%)	72 (58,1%)
2011	1025	100	12	112	0 (0%)	0 (0%)	111 (99,1%)

Overzicht van moduleafzet, instroom, rendement van de opleiding en nog actieve studenten

In bovenstaand overzicht wordt de moduleafzet van de afgelopen tien kalenderjaren en de instroom in de master (zowel via het schakelprogramma, rechtstreeks als de totale instroom) weergegeven. Tevens wordt het aantal en het percentage van de totale instroom dat op 31 december 2011 is afgestudeerd vermeld, evenals de prognose van het aantal en het percentage afgestudeerden aan het eind van 2012. De prognose is gebaseerd op het aantal studenten dat op 1 januari 2012 met de scriptie bezig was. Tot slot wordt aangegeven hoeveel studenten van het jaarcohort begin 2012 nog studeren in de masteropleiding. Dit om aan te geven in hoeverre het percentage afgestudeerden nog kan oplopen.

Bij het genereren van kwantitatieve gegevens ten aanzien van de in-, door- en uitstroom van studenten hebben we ons gebaseerd op de gegevens die de VSNU verstrekt aan de andere universiteiten, namelijk gegevens over de instroom, de man-vrouwverdeling en de instellingsverblijfsduur. De masteropleiding is pas van start gegaan in 2003.

Student-staf ratio

De gerealiseerde staf-studentratio voor 2010 is berekend conform de OU-systematiek. Het aantal studie-uren dat ingeschreven studenten bij Onderwijswetenschappen hebben gestudeerd, wordt gedeeld door de uren die de staf besteed heeft aan de opleiding. $(598 \text{ studenten} * 2 \text{ cursussen per jaar} * 120 \text{ uur}) / (9,2 \text{ fte} * 1552 \text{ uur per jaar}) = 143.520 / 14.278,4 = 10 \text{ uur}$. Dit levert voor de masteropleiding Onderwijswetenschappen een stafstudent ratio op van 1:10: voor elke 10 uur die een student studeert, is de inzet van de staf 1 uur.

Voor deze berekening zijn alle studenten meegenomen die waren ingeschreven voor een cursus Onderwijswetenschappen. Dus niet alleen de studenten die een mastercursus volgden maar ook studenten die voor één of meer schakelcursussen van Onderwijswetenschappen waren ingeschreven. Dit is gedaan omdat studenten in één jaar zowel schakelcursussen als mastercursussen kunnen volgen en omdat docenten in de opleiding zowel taken hebben binnen het schakeltraject als binnen de master. De opleiding kan wat betreft bemensing een

beroep doen op de capaciteitsgroep van CELSTEC. In 2010 was de inzet vanuit deze groep 9,2 fte.

De ratio 1:10 wijkt af van de ratio van andere faculteiten op de OU. Andere faculteiten, zoals Psychologie, Informatica en Milieuwetenschappen, rapporteren een staf-studentratio van rond de 1:55. De vergelijking wordt bemoeilijkt doordat van de andere faculteiten vooralsnog alleen gegevens over de hele BaMa beschikbaar zijn. Met name in de bachelorcurricula, maar ook in mastercurricula met veel inschrijvingen, wordt veelal gewerkt volgens het zelfstudieconcept, waarbij mensen zelfstandig studeren en vervolgens een tentamen afleggen. Binnen het onderwijsconcept van de opleiding Onderwijswetenschappen wordt gewerkt met taken en opdrachten die door docenten worden voorzien van feedback en een beoordeling. Deze werkwijze is meer begeleidingsintensief dan de werkwijze die overheerst bij de andere faculteiten.

Bijlage 7: Bestudeerde bijlagen en documenten

- Portfolio's / scripties / essays en beoordelingsformulieren
- Voorlichtingsmateriaal;
- Studiemateriaal: boeken en syllabi, readers, studiehandleidingen;
- Verplichte literatuur die studenten zelf (via internet) verzamelen;
- Voorbeelden van werkstukken, portfolio's, onderzoeksverslagen van studenten;
- Scriptiereglementen en richtlijnen voor het maken van werkstukken;
- Stagereglementen/handleidingen;
- Tentamen- en examenreglement;
- Toetsmaterialen (enkele tentamens, toetshandleiding en dergelijke) met modelantwoorden;
- Recente verslagen Opleidingscommissie, Examencommissie, onderwijsjaarverslagen, bachelor-masterovergangsregelingen;
- College-, onderwijs- en curriculumevaluaties, studententevredenheidsmonitor(en), etc;
- Alumni-enquêtes,
- Materiaal over de studieverenigingen;
- Jaarverslagen (onderwijs, onderzoek, laatste drie jaar).

Studentnummers van de geselecteerde scripties

850009702
850435268
838996831
838952748
850180516
850271174
850289339
836876600
839125278
850395556
850996242
838940531
850223613
850656723
830027893

Bijlage 8. Onafhankelijkheidsverklaringen

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *Peter van Tolgeen*

ADRES: *Wewendaelstraat 149
2570 Duffel - België*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden kunnen beïnvloeden.

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN.

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSpraak OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Duffel* DATUM: *23/1/12*

HANDTEKENING: *Peter van Tolgeen*

1

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE *Prof. dr. Regina H. Mulder*

NAAM:

ADRES: *Bgm. Hindstapf 20 Prof. BAD ABBACH
DEUTSCHLAND*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING: *Onderwijskunde*

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING: *UvA v. Amsterdam*

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden kunnen beïnvloeden.

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN.

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSpraak OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Regensburg* DATUM: *28.2.2012*

HANDTEKENING: *Regina Mulder* UNIVERSITÄT REGENSBURG
Lehrstuhl für Pädagogik II
Prof. Dr. Regina Mulder

1

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *Breda Zandberg*

ADRES: *Emmestraat 10, bgs, AV Dieren*

IS ALS DESKUNDIGE / ~~SECRETARIS~~ GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEINVLOEDEN.

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN.

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSpraak OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Dieren*

DATUM: *23 februari 2012*

HANDTEKENING:

1

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *Elen Jan*

ADRES: *V. Deceusterste 184, 3000 Leuven*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING: *Onderwijskunde*

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEINVLOEDEN.

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN.

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSpraak OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Heule*

DATUM: *17 februari*

HANDTEKENING:

1

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *Tamara Hoogerwaard*ADRES: *Kogeweg 44, 2935 CE, Ouderkerk a/d. Yssel*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEINVLOEDEN.

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN.

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Utrecht*DATUM: *23.02.12*

HANDTEKENING:

1

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *Nikki Verseput*ADRES: *Cathagnesiweg 56, Utrecht*IS ALS ~~DESKUNDIGE~~ / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEINVLOEDEN.

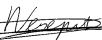
VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN.

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Utrecht*DATUM: *30 januari 2012*

HANDTEKENING:

1

Bijlage commissiesamenstelling Onderwijskunde

	Universiteit van Amsterdam	Universiteit Utrecht	Universiteit Twente	Rijksuniversiteit Groningen	Open Universiteit
Bezoek	2 maart 2012	5 april 2012	5 juni 2012	22 mei 2012	18 juni 2012
Voorzitter	prof. dr. J. G. Van Merriënboer	prof. dr. J. G. Van Merriënboer	prof. dr. J. G. Van Merriënboer	prof. dr. J. G. Van Merriënboer	prof. dr. P. Van Petegem
Inhoudelijk	prof. dr. P. Van Petegem	prof. dr. P. Van Petegem	prof. dr. P. Van Petegem	prof. dr. P. Van Petegem	prof. dr. J. Elen
Inhoudelijk	prof. dr. R.H. Mulder	prof. dr. M. Valcke	prof. dr. M. Valcke	prof. dr. M. Valcke	prof. dr. R.H. Mulder
Werkveld	drs. B. Zandsteeg	drs. S. Langerak	drs. B. Zandsteeg	drs. B. Zandsteeg	drs. B. Zandsteeg
Student-lid	P. Smits	P. Smits	T. Hoogerwaard BSc	T. Hoogerwaard BSc	T. Hoogerwaard BSc
Secretaris	N.M. Verseput MSc	Drs. T Buising	Drs. T Buising	Drs. T Buising	N.M. Verseput MSc

Instelling:	Opleiding (CROHO-nummer):	Variante(n):	Vervaldatum accreditatie:
Rijksuniversiteit Groningen	M Onderwijskunde (66613)	Voltijd	31-12-2013
Universiteit Twente	B Onderwijskunde (56613)	Voltijd	31-12-2013
	M Educational Science and Technology (60023)	Voltijd, deeltijd	31-12-2013
Universiteit Utrecht	B Onderwijskunde (56613)	Voltijd, deeltijd	31-12-2013
	M Onderwijskunde (66613)	Voltijd, deeltijd	31-12-2013
Universiteit van Amsterdam	B Onderwijskunde (56613)	Voltijd	31-12-2013
	M Onderwijskunde (66613)	Voltijd, deeltijd	31-12-2013
Open Universiteit	M Onderwijswetenschappen (60099)	Deeltijd	31-12-2013